

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek),
Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

I. Mezőgazdasági országos kiállítás Szegeden.

Védnök: Ö cs. és kir. fensége József főherczeg ur.

A kiállítás ideje: 1899. évi szeptember 3—10-ig.

Bejelentés határideje: I. főcsoport: Élő állatok és állati termények; II. főcsoport: Mezőgazdasági termények; III. főcsoport: 1. alcsoport: Szőlőszet és borászat; IV. főcsoport: gépek és eszközök **június 30.**

III. főcsoport: 2. alcsoport: Kertészet és gyümölcs, **augusztus 1.**
Bejelentési ivenk kaphatók: Kiállítási irodánál, Budapest, Köztelek; az összes gazdasági egyesületeknél; az állattenyésztési felügyelőknél; a csoport-biztosoknál.

Térdíjak a bejelentéssel egyidejűleg az Országos Magyar Gazdasági Egyesület pénztárába küldendők be.

Tejtermelők figyelmébe.

Egy budapesti tejkereskedő a „Tejtermelők Egyesülete” útján f. évi szeptember hó elsejétől 1000—1200 liter napi tejszállításra szerződni kíván, az egyesület által elfogadott minta-szerződés alapján. Szállítható 1—300 literes tételekben több termelő által is. Előnyben részesülnek Budapest ferenczvárosi pályaudvarra szállító termelők Vevő megfelelő minőségű tejért a kövezetvám, teli és üres kanna utáni vasuti szállítási díjának magára vállalása mellett fizet literenkint 6.85 krt, ha jelzett költségeket a termelő fedezi, literenkint 7.1 krt. Óvadék tehát 500 frt. Szerződés csak a „Tejtermelők Egyesülete” útján köthető.

Tagul az egyesületbe 10 frt tagsági díj mellett lehet belépni.

Ajánlatok a szállítható mennyiség, az állomás megjelölésével a „Tejtermelők Egyesülete” (Budapest, Köztelek) titkárságához intézendők, amely kívánatra készségesen küldi meg az egyesület alapszabályait is.

Értekezlet a tűz- és jégbiztosító szövetkezet ügyében.

(1899. június 11.)

Jelen voltak gróf Zselénski Róbert elnöke alatt gróf Desseffy Aurél az OMGE. elnöke, gróf Andrássy Aladár az OMGE. alelnöke, gróf Apponyi Géza, Bántffy Pál, Bernát István, gróf Desseffy Emil, Domahidy Sándor, Döry Frigyes, Emödy József, Eröss Rezső, Fáy Isván, Filipp Károly, Forster Géza, Förster Ottó, Truka József, Gaal István, Géber Kornél, Hertelendy Ferencz, Horváth Jenő, Huchthausen Vilmos, Jeszenszky Ferencz, gróf Károlyi Sándor, Kovács-Sebestyén Endre, Kovács Albert, Meskó Pál, Mezey Gyula, Miklós Ödön, Nádossy István, Perczel Ferencz, Rainprecht Antal, Rovara Frigyes, Rubinek Gyula, Somssich Andor, Szorzon Vilmos, Schwarze Eberhard, gróf Szapáry György, gróf Széchenyi Bertalan, gróf Széchenyi Imre, gróf Széchenyi István, gróf Széchenyi Aladár, Scitovszky János, Szentpály Jenő, Szent-Ivány Árpád, Szilassy Zoltán és gróf Zichy Andor.

Gróf Zselénski Róbert, a nagygyűlés által a szövetkezet előkészítésére kiküldött végrehajtó-bizottság elnöke elfoglalván az elnöki széket, az alábbi beszéddel nyitotta meg az értekezletet.

Tisztelt Uraim!

Midőn a biztosító-társaságok közt megindult a mozgalom, melynek eredménye a megegyezés és a jégdíjak emelése lett, ugyanekkor az OMGE. kebelében is mozgalom indult meg azon czélból, hogy a biztosítás ügye a gazdaközönség érdekében rendeztesék. A múlt szövetségi nagygyűlés e czélból egy végrehajtó-bizottságot küldött ki az előkészítő munkálatok végzésére. A bizottság tanulmány tárgyává tette a kérdést s több ülést tartott.

A biztosítás háromféle alapon szokott történni, az egyik a részvénytársasági forma, a másik a szövetkezeti és a harmadik, amelyről mostanában sokat beszélnek: az állami biztosítás. A biztosítás részvénytársasági formája ujjabban kezd nagyon drágává válni s ezt az idézi elő, hogy a kezelés költségei egyre emelkednek. A másik formája a biztosításnak, amelyről mondom, mostanában sokszor hallunk beszélni, az állami biztosítás. Erre nézve legjobban megfelelt egy angol államférfi, aki amidőn az angol parlamentben proponálták az állami biztosítás tanulmányozását, azt mondta erre, hogy ha az állami biztosítás létre jönne, ez oly óriási összeget hozna össze, amelynek kezelését egyetlen kormányra se merné bízni, mert egy kormány se volna képes ezt a nagy összeget lelkiismeretesen kezelni. Marad tehát t. uraim a szövetkezeti biztosítás, melynek tanulmányozása képezte a végrehajtó-bizottság feladatát. A bizottság tanulmányozása eredményét gróf Széchenyi Imre lesz szíves a t. értekezlet elé terjeszteni, méltóztassék azt meghallgatni. Midőn az értekezlet megnyitóm, köszönöm szíveségüket, hogy az ügy érdekében ide fáradni méltóztattak. (Éljenzés.)

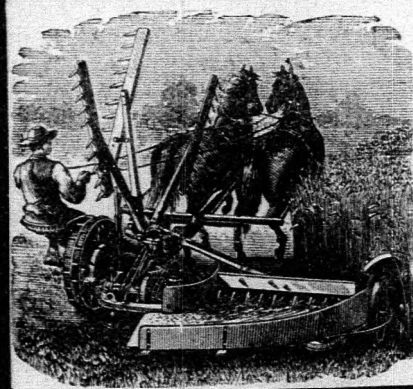
Ezután gróf Széchenyi Imre tartotta meg, nagy érdeklődést keltett előadását, melyet lapunk más helyén egész terjedelmének közlünk.

Beható vita indult meg ezután a biztosító-szövetkezet létesítésének módjaira nézve. A vitában az elnökön kívül résztvettek: Miklós Ödön, Rainprecht Antal, Emödy József, Rubinek Gyula, Meskó Pál, Szentivány Árpád, gróf Desseffy Aurél, Domahidy Sándor, Schwarze Eberhard, Kovács-Sebestyén Endre, Scitovszky János, Rovara Frigyes, Zichy Andor és mások.

Az értekezlet a végrehajtó bizottság eddigi működéséről szóló jelentést helyesléssel vette tudomásul s megbízta a bizottságot a további propaganda végzésével.

Az értekezlet megállapította, hogy a szövetkezet biztosítási alapja *alapítványok és üzletrészek* jegyzése útján gyűjtetik egybe s a szövetkezet addig meg nem alakul, a míg 1.000.000 korona érték jegyezve nincs.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE, BUDAPEST, V, ALKOTMÁNY-UTCZA 31.

Az Adriance, Platt és Co.

new-yorki gyár

világhírű

kéveköto-, marokrakó-, arató- és fűkaszaló-gépeinek

magyarországi kizárólagos képvisellete.

Minden a mezőgazdaság keretébe tartozó szükségletek, mint: **vetőmagvak, műtrágyák, anyagok, szerszámok, gépek stb.** a gazdákra nézve legelőnyösebb beszerzési forrása. A szövetkezet alapszabályait és havonként kétszer megjelenő „ÜZLETI ÉRTESÍTŐ”-jét bárkinek ingyen és bérmentve megküldi.

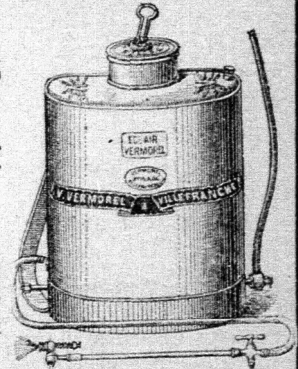
A V. Vermorel-féle

villefranchei gyár

világhírű

„Éclair”

peronospora-fecskendőinek, „Excelsior” szénképező és „La Torpille” kénvirágvívó gépeinek

Mai számunk 16 oldal.

Egy alapítvány 1000 korona, amelynek 40 százaléka fizetendő be, 60 százaléka pedig kötvényileg biztosítandó. Egy üzletrész értéke 20 korona, a mely egész értékben befizetendő. Az értekezlet elhatározta az összes gazdasági egyesületeket is bevonni az akcióba, a kikre nemcsak a szövetkezet megalakítása, de biztosítások megszerzése körül is nagy szerep jut. Az aláírások szeptember hó elsején záratnak le s a szövetkezet alakulása valószínűleg a szeptemberi kiállítás alkalmával fog megtartatni.

Gazdák Biztosító Szövetkezete.

(Előadta: gróf Széchenyi Imre a f. hó 11-én tartott Köztelki értekezleten.)

Tisztelt uraim! Azt hiszem, hogy a jégbiztosításnak mai helyzetét önök előtt festeni szükségtelen, mert hisz éppen ez hozta Önöket ide össze: a veszedelemnek érzése, melyet a mai jégdíjakkal szemben minden gazda érez, aki kénytelen jég ellen biztosítani. Ennek folytán nem fogok erről szpecialiter beszélni, hanem a kiküldött végrehajtóbizottságnak egész ténykedésének és eddigi működésének rövid vázolatára mellett megpenditem a vezéreszméket is, melyek a bizottságot munkájában vezették. (Halljuk! Halljuk!)

A kartel, melyről ma beszélünk, mely reánk nézve nehéz feltételeket szabott, régi keletű. Több év óta történik már meg, hogy részvénytársaságok egymással bizonyos megállapodásra léptek, hogy egymásközt a konkurencziát kevesbitették.

Ennek dacára azonban a kartel ránk nézve nem volt oly veszthető mindaddig, míg voltak oly társaságok, melyek kartelbe nem állottak. Ily társaság volt az utolsó időben az Első Magyar, amely részben az OMGE.-vel 12 év előtt kötött jégszövetségi szerződése le nem járta folytán; részben tán annak folytán, hogy még akkor a nagynevű alapítók nemes intenczióinak utolsó szikrája még nem aludt volt ki egészen a részvénytársaság irányítóinak kebléből: nem tartotta ildomosnak a kartelbe belépni. Sajnos, ma belépett az is, még pedig azon indokolással, hogy a múlt évi nagy katasztrófászerű jégsezon által szenvedett veszteségek őt e lépésre kénytelenítették.

Maradt tehát a kartelen kívül egész Magyarországon csak egy biztosítási intézmény,

a Kölcsönös Biztosító Szövetkezet, amely azonban a jégüzlettel felhagyott.

Mily kép tárul tehát elibénk? Az egész magyar gazdaközönsséggel szemben áll mintegy vasgyűrű a jégkartel, a *monopolium* minden tulajdonságával.

Ha a gazda iránt véve kezébe, összehasonlítja a mai jégdíjakat azzal, a mit tavaly fizetett, rá fog jönni, hogy ezen emelés, amely a jégdíjak idej megállapításánál történt, a gazda jövedelmének oly különbségét teszi, mintha a föld adóját 20—30, helyenként 40%-kal emelték volna fel. (Igaz. Ugy van.)

Már most Uraim, beszéljük meg a kérdést egész objektíve. Vajjon ezen jövedelemcsökkenés okvetlenül szükséges volt-e a tavalyi nagy jégkár folytán, vagyis azon jégdíjak, melyeket a kartel megállapított, vajjon indokoltak-e vagy sem?

Erre nézve legyen szabad egy pár számbeli adatot felsorolnom. Ismétlem, ha a dolgot objektíve akarjuk tekinteni, meg kell vizsgálnunk, hogy indokoltak-e ezen magas jégdíjak s ha indokoltak: bele kell nyugodnunk; — ha azonban nem indokoltak, akkor keresnünk kell a módot és eszközöket az iga alól való felszabadulásra.

Az 1898-ik év, az igaz, hogy oly vészthető és kockázatteljes volt, amilyet annálséink nem mutatnak fel. Összehasonlítani a régebbi idők jégkáraival nem bírom ugyan, mert messze menő magyar statisztikát nem tudtam erre nézve kapni, de ha összehasonlítom a németországi károkkal, melyekhez Masius és Thümen adatai nyomán hozzájutottam az 1832. évben alapított „Berliner Hagel Assecuranz Gesellschaft” statisztikájából azt látom, hogy annak legveszedelmesebb éve volt: 1839. év, amidőn a biztosított érték minden 100 frtjára 2'8 frt, 1848. év midőn 2'3 frt, az 1853. év, midőn 5'2% frt kár esett.

Míg nálunk a tavalyi 1898-iki év netto kára a biztosított kimutatott értéknek 3'85%-át tette ki.

Habár elismerem, hogy Németországban a kockázatot általánosan kisebb, mégsem tagadható, hogy az 1853-ik év kockázata (5'2%) nagyobb volt a mi 1898-ik évünkénél, annál, amelyivel a hallatlan díjemelést indokolják. És mégis: a németek átlag díja még akkor mindig 0'70% maradt és nem lett emelve.

A kérdés már most az, hogy az 1898-iki nagy kárral szemben mi lett volna helyes és indokolt eljárása annak a részvénytársaságnak, amely veszteséget szenvedett?

A magyar részvénytársaságoknak 8 év alatt 29.760.000 frt bevételük volt a jégből, kárt fizettek 26.560.000 frtot, nem igaz tehát, hogy passzívával járt náluk a jégbiztosítás, mert igenis ezen 8 év alatt 3 millió forint hasznuk volt, illetve ennyi maradt a költségek fedezésére. Ennek alapján ők az átlagos 1'65%-os díjakkal dolgoztak tavalyig, vagyis a kezelési költséggel együtt 2%-al.

Mi lett volna az indokolt eljárás a társaságok részéről? Az, hogy a 9-ik év rosszabb levén, mint a 8 évi átlag, a 9 év alatt fizetett károkat kilenczével osztsák el és akkor jutott volna egy évre 1'65% helyett 1'9%, vagyis költséggel 2% helyett 2'25%. Azonban ők e helyett miként számítanak? Tetszik tudni mint számítottak? A netto kockázata ennek az 1898-iki évről mint említém 3'85 s ők megállapítottak díj gyanánt 3'67%-ot, kezeléssel együtt 4'40-et. Ami számokban annyit tesz, hogy az eddigi 4.300.000 korona átlagos jégdíjbevételüket felemelték 6 millió koronára.

Azt hiszem, eléggé objektíve vizsgáltam ezen dolgot s kijelenthetem, hogy a díjemelés indokolatlan volt. Ezt a díjemelést nem is lehetett volna keresztülvinni másféleképpen, mint azon biztosított helyzetben, amelyet a magyar jégüzlet kizárólagos monopoliuma nyújtott nekik.

Ekként állván a helyzet, a gazdaközönsségnek választani kell a két alternatíva között, vagy biztosít és fizeti a zsarolással határos díjakat vagy nem biztosít s egy előre nem látott jégkár által tönkre juthat. Ha pedig e helyzetet továbbra is nyugodtan nézzük, semmi ok nincs, hogy a kartell *újabb díjemeléssel* ne szaporítsa a mostan már biztosított busás nyereséget!

Sőt mintha már fél füllel hallottam volna, hogy az elért sikerek által felbátorodva szó van róla, hogy a tüzbiztosításra is kartelt akarnak kötni.

Hogy mily szempontból tekintik Magyarországon a biztosító társaságok a jégüzletet, és hogy mily biztos talajt éreznek lábuk alatt, erre nézve az 1887-iki Ehrenzweig-féle Assecuranz Jahrbuchban a következőket olvashatjuk (olvassa).

Az állatkiállítás nagyságát illusztráló, közlöm, hogy 323 ló, 1228 drb szarvasmarha, 214 drb juh, 463 drb sertés és 74 drb kecske volt kiállítva.

A lókiállítás egyáltalán nem lepelt meg. A kiállított lovaknak háromnegyed része nehéz ígás ló, az egynegyed rész könnyebb lónak is azonban eleje, különösen pedig nyaka többnyire tulnehez. Könnyű huszárló alig egynéhány darab volt kiállítva. Ugy látszik a német gazdák lótenyésztésük terén leginkább a testi nagyságra dolgoznak, legalább a kiállított lovak mindenike feltűnő nagy.

Annál imponálóbb azonban szarvasmarha-kiállításuk, ugy a kiállított állatok számát, mint különösen minőségét illetőleg. Ezek között is az u. n. „Grosses Flechvich” említendő első helyen. Ezek a szimmenthali és hasonló tarka marháktól leszármazó állatok vannak ma Németországban leginkább elterjedve. Ezen testalkotás tekintetében kifogástalan állatok, bámulatos téjelőképességgel bírnak. A kiállítás nem volt olyan tehén, amely 10 liternél kevesebbet adott volna, de legnagyobb része 20—25 liter adott naponta. Ez előttünk szinte hihetetlen s csak akkor vagyunk hajlandók elhinni, ha magát a tehenet, annak óriási tőgyét látjuk. S csalódik aki azt hiszi, hogy csak a kiállított tehenek tejelenek így. Immár 14 napja vagyunk Németországban, számos istállóban megfordultam s mindenütt azt tapasztaltam, hogy a német gazda kiselejtezi az olyan tehe-

TÁRCZA.

A frankfurti mezőgazdasági kiállítás.

Frankfurt, 1899. június 10.

A német gazdák szövetsége által Frankfurtban rendezett mezőgazdasági kiállítás f. hó 8-án nyílt meg, egész Németországból, sőt az egész világról összesereglett mintegy 50.000 idegen jelenlétében. S méltán is sereglettünk a világ minden részéről e kiállítás megtekintésére, mert csakugyan imponáló ez nemesak óriási terjedelme, de valóban értékes és tanulságos beltartalma miatt is. Lehetetlenység volna e kiállítást részletesen ismertetni, egyrészt nagy terjedelme, másrészt a rendelkezésre álló idő rövidege miatt is, kötelességet vélek azonban teljesíteni, midőn legalább általános körvonalaiban irom le e kiállítást, különösen is kiemelve a reánk nézve tanulságosakat.

Ott kezdem mindenekelőtt, hogy a kiállítás megnyitási napján 3 márka, a további napokon 2 márka belépti díjat szedtek. Nálunk ilyen magas belépti díjak mellett vajmi kevesen látogatnának egy gazdasági kiállítást, itt ellenben oly óriási volt a kiállítás látogatottsága, hogy a sok néző miatt alig lehetett az egyes tárgyakat megtekinteni. S csaknem olyan

nagyszámmal nézték a kiállítást nők is, mint férfiak. Az összes frankfurti iskolák — a leányiskolákat sem véve ki — tanítóik vezetése alatt nézték meg azt.

A kiállításon a legnagyobb területet a gépek, majd pedig az állatok foglalták el. Magvak s egyéb gazdasági termékek, eltekintve még a tejfől és a tejtermékektől, alig voltak kiállítva. Azt hiszem Németországnak egyetlen egy gépgyára sem hiányzott s az általuk rendezett kiállítás valóban imponáló volt. Ezen gépek között legnagyobb számban benzín- és petróleummotorokat láttam, melyek a legkülönbözőbbben voltak megszerkesztve; mindenikről ki van mutatva, hogy üzemből tartása mennyibe kerül; s ha hitelt érdemelenek ezen kimutatások — amelyeknek mindenesetre reklámizé van — ugy egyáltalán nem csuda, ha ezek a motorok lassankint kiszorítják a fával vagy szénrel fűtött gépeket, mert egyik-másiknak üzemből tartása hallatlan csekélységbe, lóerőnként és óránként 5—6 pfeninggbe kerül. Ezen motorok a legkülönbözőbb munkagépeket tartják folytonosan üzembe, ugy, hogy akinek ideje van és érdeklődik a dolog iránt, mindjárt ott a helyszínen meggyőződhetik, hogy egyik-másik csakugyan mennyi petróleumot vagy benzint fogyaszt. Kiemelendő még a tejjgazdasági gépek, amelyeknek nagy száma, sokfélesége eléggé bizonyítja, hogy Németország mezőgazdaságának éppen a tejjgazdaság képezi egyik legfontosabb ágát.

„In Ungarn haben es die verhältnissmäßig wenigen Actiengesellschaften in der Hand. den Versicherungspreis zu bestimmen, weil nebed den österreichisch-ungarischen keine ausländischen dortlands thätig sind, und die Gegenseitigkeit dort keine Wurzel fassen kann.“

Szóval így beszélnek rólunk s hogyha a gazdaközönség mindezt tovább is türi, a díjakat még jobban emelni fogják.

Fölmerül tehát a kérdés, hogy mindezzel szemben tegyünk-e valamit és mit?

Vajjon lehet-e a gazdaközönségnek valamit tenni, ami nem involvál oly nagy rizikót, amelyet később okunk volna megbánni? Természetes, hogy könnyebb a helyzete annak, akinek nemcsak nagy, de sokféle fekvő birtoka van. Vannak uradalmak, melyek annyira el vannak oszolva az ország különböző részein, hogy az önbiztosítás sikerrel keresztülvihető, vagy több uradalommal a kölcsönös viszontbiztosítás is érvényesülhet. Igaz, ez is egy lépés, a védekezés egy módja a kártel ellen, de én abban a nézetben vagyok, hogy a magyar földbirtokos osztály nem oldja meg tökéletesen ezt a kérdést, hogy ha az egoizmus alapjára helyezkedik s azt mondja, hogy „én megmenekülök a bajtól, a kisebb birtokossal történjék akármiről.“ Nekünk szociális szempontból figyelemmel kell lenni a kisemberre is s azt nem szabad odadobnunk martalékul a részvénytársaságoknak, melyek még keményebben bánnának ell vele. S ebből az következik, hogy nekünk be kell vonnunk a kisbirtokosok tulajdonosait is s az önvédelemnek arra az útjára kell térnünk, mely a szövetkezeti alaphoz vezet. (Helyeslés.)

A szövetkezeti eszme nálunk, hála azoknak, akik ezzel foglalkoztak és mintegy életüket áldozták arra, már oly örvendetes lépéssel haladt előre, hogy ma már ily dolgok megvalósítására bizton gondolni lehet. Ezelőtt néhány évvel még e kérdés megoldását szövetkezeti uton nem tartottam volna keresztülvihetőnek.

Ma már azonban a szövetkezeti eszmével alig lehet alkalmasabb kérdést keresztülvinni, mint a jégbiztosítást, mert ennél a tökélsége nem merül fel, pedig másféle szövetkezeti alakulásoknál éppen ezen kérdés képezi a legnagyobb nehézséget! Sőt

ha a németországi biztosítási szövetkezeteket tekintjük, azt látjuk, hogy a legtöbbnél még alaptőke sincs, mégis prosperálnak a szövetkezetek, ezt azonban én czélszerűnek nem vélem, mert a biztonság kivált az első években mégis csak kockán forog.

Szabadjon már most a német viszonyokra áttérnem.

Németországban az első jégszövetkezet nem fiatalabb 100 évesnél, 1797-ben jött létre s ma is fennáll, ez a meklenburgi. 1832-ben alakult a „Berlini biztosító részvénytársaság, mely utánfizetésre volt bázizozva. Van ott 25 priváttársaság és egy állami. A 25 társaság közül 5 részvénytársaság, mely 890 millió márkát értéket biztosít és 20 szövetkezet, a melyek 1416 millió értéket biztosít jég ellen, vagyis: az összes Németországban jég ellen biztosított értékből csak 38% esik a részvénytársaságokra és 62% esik a szövetkezetekre, melyek tehát ott tulsulyban vannak és a részvénytársasági alakulásokat háttérbe szorították.

Érdekes, ha összehasonlítjuk, hogy Németországban jég ellen a 40-es évektől maig mily arányban biztosították az értéket a szövetkezetek és részvénytársaságok.

A 40-es években még több szövetkezet volt s akkor jött a kapitalizmus térhódítása. A hatvanas években már tulsulyban találjuk a részvénytársaságokat. A nyolcvanas években vig életre kelt megint az önségely irányzata s nem türi a nyereszkekők által való elnyomást, úgy hogy ismét alparira emelkedik, 50—50% arányában megoszlik a részvénytársaságok a szövetkezetek között a biztosított érték.

A kilenczvenes években mint fennebb láttuk már a részvénytársaságokat háttérbe szorította az önvédelem: a szövetkezet. Megjegyzem még, hogy a német társaságok legnagyobb része tüzzel nem is foglalkozott és mégis az 5 részv. társulat 86 millió márkát tartalékokat szerzett, tehát a jégbiztosítás oly biztos veszteséggel még sem járhat, mint a hogy nálunk hirdetni szeretik. Pedig Németországban még ma is az átlag jégdíj 0'80—1'00% közt mozog.

Ki kell még térnem a likvidációra. A német statisztika azt mutatja, hogy 1823-tól 1894-ig 100 márkát bejelentett kárt a társaságok 77% -ban, a szövetkezetek pedig 81% -ban elégitettek ki, tehát ez utóbbiak előnyben van-

nak, még ha magasabb díjat szednének is, mert jobban likvidálnak — pedig inkább alacsonyabb díjat szednek.

Franziaországban 4 részvénytársaság van, melyek egy része tüzbiztosítással is foglalkozik; rajtuk kívül van még 15 szövetkezet. Ott a szövetkezetek által biztosított érték 57%, a részvénytársasági pedig 43%, tehát ez előbbieket ott is tulsulyban vannak a részvénytársaságok felett. A részvénytársaságok biztosítási díja 1'61, a szövetkezeteké pedig 1'04 átlagban.

De minék beszéljek oly távol helyről, van közelebb fekvő is, itt van a krakkói intézet, amely keletkezése óta virágzik és a legbefolyásosabb egyének által támogatatik s annyira uralja a helyzet, hogy az ott működő biztosító r. társulatok egy része kénytelen volt visszavonulni.

A krakkói 1861-ben alakult, tagjai közt 24 millió koronát osztott ki díjvisszatérítés czimén és 7 $\frac{1}{2}$ millió tartalékalapot szerzett; kezdte pedig 12 ezer frttal, után fizetést egyszer sem követelt, a károkat gyorsan kielégítette, a biztosítóknak a díj $\frac{1}{3}$ -adát visszatérítette.

Ez az intézmény közel van, megnézheti mindenki.

Kimutattam tehát, hogy a szövetkezeti alapon való jégbiztosítás nem újdonság, hanem egy probata forma! Kimutattam továbbá, hogy a jégbiztosítás veszteséggel nem jár. De azért mégis nagyon kívánatosnak tartom, a sokkal kevesebb kockázattal járó tüzzelre is kiterjeszteni figyelmünket.

Látjuk, hogy Németországban a tüzkár ellen biztosított vagyon értéke 55 millió frt; díj fejében 83 millió frtot szednek be, a kárösszeg 52 millió márkát, évenként tehát 17 millió márkát felesleg marad s már eddig 192 millió márkát tartalék felett rendelkeznek.

Ausztriában 9 belföldi és 2 külföldi társaság működik; az utóbbiaknál 7811 millió korona értéket biztosítottak 26 millió korona évi díj mellett, 13 millió kárt fizettek ki s a biztosítottak javára 4 $\frac{1}{2}$ millió korona maradt osztalékul.

Az osztrák kölcsönös biztosító intézeteknél a bevételezett nettó díjakból fenmaradt felesleg:

1897-ben	21'7
1896-ban	19'7
1895-ben	6'0

net, amelyik legalább 10 liter tejet nem ad. A hallei gazdasági tanintézetben egész sor tehénről bebizonyította az intéző, hogy azok tényleg 20—25 liter tejet adnak. Ez az oka, hogy a berlini üzletekben 1 márkát 20—25 pfeningért kitűnő vajot lehet kapni. Ilyen árért nálunk a gazda maga sem tudja adni a vaját, mert tehene csak 6—7 liter tejet ad. S mindennek nem a klíma, avagy a talajviszony az oka, sem pedig a fajta, hisz mi is tenyésztünk szimmenthált, hanem leginkább a kitűnő gondozás és takarmányozás.

Visszatérve a kiállításra, azt tapasztaltam, hogy a bikák tul vannak etetve s legnagyobb-részt inkább egy hizókiállításra illettek volna be. A kétévesek már annyira el vannak nehezdedve, hogy hágni aligha képesek. A piros-tarkák közül a pinzgau és pongau — amelyet mi Magyarországon annyira pártolunk — nem igen kell a német gazdának; mindössze egynehány darab volt kiállítva, az igaz olyan szép példányok, aminőket nálunk nem lehet látni. A második fontos csoportot képezi a lép-marha, melyeket a katalógus „Niderungschläge“ czim alá csoportosít. Idesoroltatnak az osztrizek, Jeverländerek, a Westmarchschlag stb. Az ezen csoportba sorolt állatok a tejelő jellegnek prototípjai, mindannyian oly óriási tögyekkel, hogy azokat már valóban kórosan elfajultaknak kell tekintenünk. A tögy csaknem a földet éri, s a hátsó végtagokat a tehén állandóan szétterpesztve kell hogy tartsa.

Ezek már kevésbé hizodalmasak s a bikák is karesubbak, nem tulneheznek. Voltak még kiállítva schorthornok és schorthorn keresztzések, borzderesek, ezek azonban nagyobb föl-tűnést nem keltettek. Felemlitem e helyen azt is, hogy bár több gazdaságban láttam tuberkulinnal ojtott állatokat, mégis a kiállításon egyetlenegy esetben sem tapasztaltam, hogy a tuberkulinozás keresztülvittele ki lett volna mutatva. Felemlitem azt is — mert érdekes tudni — hogy saját neve alatt alig egynehány uradalom állított ki; kiállítóként csaknem mindenütt a „Vichzuchtverein“-ok szerepeltek s hogy minden kiállított állat biztosítva volt az állatellátás ellen, a juhokat és sertéseket sem véve ki.

A juhkiállításnak a Németországban tenyésztett angol husjuhok és ramboulette juhok szolgáltatták a zömét.

A sertéskiállítás is meglepően nagy-szerű. Ezeket a bámulatos disznókat — aminők-ről nekünk magyaroknak fogalmunk is alig van — szemléltetem leghosszabban. Dominálta ezt a kiállítást az angol fehérszörű nagy sertés, legnagyobb részt tisztavérben, de hazai fajtákkal keresztetve is. Volt kiállítva minden koru sertés, úgy, hogy a fejlődés különböző stádiumait is figyelemmel lehetett kísérni. A nyolcz hónapos kanok mind felül voltak 100 kgramon. Kifejlődött kocák 290—250 kgramot nyomnak s 12 db gyönyörű malacot szoptatnak. Ezeket a bámulatos eredményeket is a

gondos ápolással és kitűnő takarmányozással érik el, de ezt az odaadó ápolást busásan meg is fizeti ez a remek állat, mert 20—24 malacot nevel fel évente, amelyeknek darabja elválasztáskor testvérek között is megér 10—12 frtot. A yorkshirek mellett a berkshirek, majd pedig a meiseni disznó s a yorkshireivel javított német lápsertés volt legnagyobb számban, mindannyi igen szép példányokban kiállítva.

A baromfiállítás a minőségét illetőleg sem volt kiváló; annál szebben volt bemutatva a tojáskereskedelem, amelyet ugylátszik igen nagy gonddal üznek — szintén szövetkezés útján — a német gazdák.

Magvak s egyéb gazdasági termékek igen kis mérvben voltak kiállítva s legfeljebb a mű-trágyázási kísérletek említendők még fel, amelyek különböző módon tenyészszekrényekben, grafikonokon, terményekben stb. voltak bemutatva.

Vaj és egyéb tejtermék tömegtelen mennyiségben, de meglehetősen izléstelenül volt kiállítva s még az is volt a baj, hogy a vaj iránt igen nagy lévén az érdeklődés, mindenki a ki csak egy meg nem figyelt pillanatban szerét ejthette, ujjával kóstolgatta azt s így elképzelhető, hogy a vajásbödönök nem nagyon izléseken néztek ki.

Végül csupán azt kívánom felemlíteni, hogy összesen 125,887 márkát pénzdíj, 45 disztárgy és 323 érem osztatott ki a kiállítók között.

Kovácsy B. A.

1894-ben 17.0
1893-ban 20.5
1892-ben 15.4
1891-ben 19.4

százalékot tett ki, a tartalékok kamatait és egyéb bevételeket nem számítva.

Mint kuriózumot megjegyzem, hogy Németországban még oly tüzbiztosító szövetkezet is létezik, amelynél semmiféle biztosítási díjat nem fizetnek, mert a tartaléktöke kamata már fedezi a kárt és költséget.

A magyarországi tűzüzletre nézve nélkülözünk az adatokat, ilyenek nincsenek, mert eldugják a társaságok a kimutatást vagy nem készítettek, de a szakemberek jól tudják, hogy rizikó nálunk 50%-a szokott lenni a díjbevételeknek.

Csak a házak számának adatai állanak rendelkezésemre. Hazánk területén van 5.697.000 ház, 1897-ben ebből leégett 22.093, a mentés alkalmával megsérült 1550, összesen tehát 23.643, vagyis 0.4%.

A kimutatott kárösszegben az elégett ingók értéke is befoglaltatik. A tűz által 28.4 millió korona érték semmisült meg s a biztosító intézetek 12¹/₂ millió korona értéket térítettek meg. Ez arány szerint nem is véve tekintetbe, hogy az ingóságoknál még kedvezőtlenebb a viszony, a megsemmisült összértéknek több mint fele biztosítatlan. Ezen adatok bizonyítják tehát, hogy a biztosítás nincsen nálunk még annyira sem elterjedve, mint ezt a közérdek megkívánja.

S ha mi tűzben állítunk szövetkezetet, nem szükséges, hogy minden tért mástól hódítsunk el, mert sok tér és hely van, ahol még nem biztosítottak tűz ellen; ami a terjeszkedést illeti, annak tág tere nyílik még.

Röviden elmondtam uraim ezen kül- és belföldi adatokat tájékozásul. Már most szabadon lapidarisan összefoglalnom, hogy szerintem egy alakítandó szövetkezeti biztosító-társaságnál mily főbb kellekeket kell szemelölt tartani, hogy az biztos alapokon nyugodjék:

1. *A jó kockázat.* E tekintetben sokkal előnyösebben alakulhat nálunk a helyzet, mint a német szövetkezeteknél, hol aránylag kis területen működnek.

2. *Elég magas díjak.* Ennek elmulasztása az amin a legtöbb biztosítási intézmény tönkremegy, a konkurrenzia révén lecsúszolják a díjakat, s végre jön a kár és nem tudnak fizetni. Szívesen fizetek én 1 helyett akár 4%-os díjat is, ha tudom, hogy a többlet (a 3%) az enyém marad, akár az által, hogy visszatérítik nekem, akár az által, hogy tartaléktökeben találok még ezen vagyonomat. Oly magas díjak állapítandók meg tehát, melyek a normális kárt fedezik s e mellett a tartaléktöket évente is szaporítják, míg az a kellő magosságot eléri.

3. *A rendkívüli károokra való provízió.* E tekintetben a német szövetkezetek két csoportra oszlanak, t. i. azon kérdésre való válasznál, hogy a különös nagy kár honnét térítetik meg?

Az egyik rész utánfizetésekkel pótolja a kárt; míg a másik a kártérítést redukálja a pénztár állásához képest.

Ujabbban az irányzat nálunk az, hogy pótbefizetés eszközöltetik és pedig a biztosítási díj 50—100%-áig, ami ezenfelül volna, arra szolgál a tartaléktöke bizonyos hányada s csak ha még maradna hiány, állna be kárredukció szükségére.

Ha a díjak úgy vannak megállapítva, mint a mai karteldíjak, hogy ők nem átlag számokra, hanem a legnagyobb kockázatra bázisozták a díjmegállapítást, akkor meggyőződés, hogy a mai díjak mellett mindenféle tartaléktöke nélkül is bátran bele lehetne menni.

4. *A csekély kezelési költség.* A kezelési költség ne legyen több 20%-nál. Például hozom csak fel, hogy van a németeknél egy nagy szövetkezet, mely 16%-os rezszel dolgozik.

5. *A biztosítási alap, mely a tartalékalapnak képezi magvát.* Ez Németországban sok szövetkezetnél nincs meg, ez azonban nem helyes, mert ha olyan év jön a szövetkezetre az első időszakban, mint az 1898-iki, akkor a szövetkezet sok nehézségnek nézhet elébe.

A biztosítási alap tehát szükséges s a tartalékalap normális magassága mindig a biztosítások arányához szabható, Németországban 1%-a, nálunk 2% legyen biztosított értéknek.

Ezt voltam bátor előterjeszteni. S végül jelentem, hogy kiküldött végrehajtó-bizottság eddig két konkrét munkát végzett: kidolgozta az alapszabály-tervezetet, s egyúttal a kormányzat jóakarátát sikerült kieszközölnie a kezdeményezés részére. Felvagyunk jogosítva annak a kijelentésére, hogy a kormányzat részéről anyagi és messzebb menő erkölcsi támogatásban fog az alakítandó szövetkezet részesülni.

Elérkezett tehát ezen kérdés azon stádiumhoz, hol a propagandának kell kezdődnie. Nyujtson tehát t. értekezlet a bizottságnak már most segédkezet a munka folytatáshoz s a t. urak kint a vidéken igyekezzenek minél szélesebb körben az ügy iránti érdeklődést felkelteni. Önöktől függ, hogy a munkából lesz-e valami. Kérem azért az Elnök urat, méltóztatásuk a kérdést úgy feltenni, hogy az értekezlet helyesli-e a végrehajtó-bizottság eddigi működését? (Hosszas éljenzés.)

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A cukorrépa kapálása.

Május hava ez évben is bővelkedett a csapadékokban s annak a gazdának, a kinek sok a cukorrépa-terület, ismét sok gondot okozott ez a szeszélyes időjárás, mert eltekintve attól, hogy a megeredt eső szertesét kergette a hajnalban egybegyűlt napszámosokat és a szerződött szakmáymunkásoknak sok napon adott ingyen kosztot vagy talán napibért is — az idő haladt, az egyezés meg elmaradt. Hogy aztán az egyezni való mégis csak fogyjon, ha kisütött a verőfény, legalább a szakmáymunkásokat ki kellett terelni a répatáblára, pedig a sáros talajon ilyenkor több a kár, mint a haszon, mert úgy összetaposás tiporják a munkások azt a földet, hogy a júniusi forró nap aczélkeménynyé szárítja azt. Ha már most nem igyekszik a gazda ezt az összeállt talajt alapos, mély kapálással újra fellazítani, a cukorrépa mélyreható gyökere nem kapván meg a talaj kellő fizikai állapotát, nemcsak hogy megakad az a fejlődésben, de az aratás, cséplés ideje alatt, a mikor nincs módunkban a répával foglalkozni, úgy kiveri a gyom, hogy a termés ugyancsak meg fog csappani.

Nagy baj ez a nedves időjárás a répatermelő gazdának, mert most már itt a takarmányszárogatás, gyűjtés és a többi felszaporodott dolog s a munkáskéz megoszlása és megdrágulása hatványozza ugy a gondokat, mint a kiadásokat. A répáját talán még ki sem egyezte s máris alig marad ideje a kapálásra és pedig annyival kevésbé, mert ez esős idő folytán felszaporodott tengeri és takarm. répa munkálatok a paraszt gazdákat is egészen elfoglalván, napszámos erőre nem számíthat.

Mivel segítsen hát magán a gazda?

Hát bizony itt nincs más tennivaló, mint habár nagyobb költség árán is, munkásokat hozatni, ha már másképp nem megy — hogy az a három hét a mi még az aratástól elválaszt, elég legyen a répa megkapálására.

Hogy mily számú munkás szükséges e célra, könnyen kiszámítható, ha tudjuk, hogy 1 m. hold répa alapos megkapálására 7—8 munkás szükséges.

A munka kiviteléhez egy az irtókapához teljesen hasonló 20—22 cm. hosszú és 10 cm.

széles, foka felé elkeskenyedő, körülbelül 1 m. hosszú nyéllal ellátott nehéz kapa használható legcélszerűbben. A kapa oly szög alatt illesztendő a nyélbe, hogy azt — anélkül, hogy erősen meghajolnék a munkás — minél függőlegesebben vágassa a földbe.

A felállításnál lehetőleg elkülönítve a férfi, a nő és gyermekmunkásokat, 2—2 sort oszszon ki mindenkinek a felügyelő, csak a gyermekek kapnak egy sort, miáltal lehetővé tesszük nekik a többiekkel, az erősebbekkel egy vonalban haladni, a mikor megint a felügyelet is jóval könnyebb lesz.

A kapálás megkezdésekor nagy gond fordítandó a munkások beoktatására; e célból lehetőleg sok, a munkát alaposan ismerő felügyelő tanácsos alkalmazni, a kik a felügyelőkre bizott munkásokat egyenként betanítják az ügyes munkára. Nem szabad egy munkást sem úgy hagyni, hogy csak félig értse munkáját, mert egy ügyetlen hanyag férfi vagy leány munkája még a répaszedéskor is meg fog látszani.

Hogyan történjék hát a kapálás?

A munkás a neki kiosztott két sort elfoglalja, úgy hogy egyik lába az egyik, másik a másik sorba van téve, mi által elkerültek egyes sorok erős letiprását. Kapájával függőlegesen és mélyen vág a földbe úgy, hogy a kapa egész fokáig illetve a nyélig merüljön a talajba; nemcsak a sorközt, de a répasort is ily mélyen felvágja úgy, hogy minden egyes répa annyira megingattassék helyén, hogy csak a gyökerei tartsák, illetve, hogy ki ne forduljon. A kikapált gyomot — különösen a vadmohart — nem szabad gyökerével a földben hagyni, hanem azt kézzel kell összeszedni minden munkásnak s a gyökérről a földet lerázva, háta mögé jó távol — nehogy ismét a földbe tapostassék — csomókba dobálni a sorközök középre, a hol azokat a nap heve kiszáritja s elpusztulnak. Gondot fordítsunk arra is, hogy az egyezésnél visszamaradt felesleges répa is kivágassék, mert két vagy több egymás mellett maradt répa nem fejlődhetik normálisan. Szereti egyik-másik rest munkás — nehogy sokat kellésék hajlongnia — megtenni, hogy a felesleges répa fejét a levélzettel levágja s magát a gyökeret otthagyja; ezt megtűnni éppen a fenti okból nem szabad, hanem szigorúan ügyeljünk arra, hogy az ilyen répát kihuzzák és szintén hátradböjék.

Ha a nedves időjárás azt tenné szükségessé, hogy lágy talajon is folytassuk a kapálást, úgy munkásainkat A formában — a darvak repüléséhez hasonlóan — állítjuk fel, a mikor is egy-egy sort osztva ki mindenkinek, minden munkás az előtte haladónak lábnyomát is felkapálja s a talaj lazán marad.

Végre még egy fontos körülményt kell megemlítenem.

Eppen a munkáskéz hiánya folytán a cukorrépa töltését ma már a legtöbb helyen mellőzik. Hát hiszen ez helyes is, csak hogy ez esetben már a kapáláskor gondot kell arra fordítani, hogy a répa feje földdel annyira takarva legyen, hogy azon a klorofilképződés lehetetlenné váljék.

Ezeket a dolgokat véltem szükségesnek most a cukorrépa kapálása alkalmából elmondani.

Horváth Jenő.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Mezey Gyula.

Penészes buzavetés.

Ö. Sch. G. N.-Kondáról a Köztelekhez a következő kérdést intézte:

„Buzavetésem, melyből néhány tövet mellékelek, rendkívül nagy mértékben penész lepte meg. A buza tövének külső burka és az alsó levelek vannak legerősebben megtámadva. A betegség április közepén kezdődött s azóta folyton terjed.

Áprilisban száraz időjárás volt; nappal meleg, éjjel derek és gyenge fagyok. Kérem a betegséget meghatározatni s további fejlődéséről felvilágosítással szolgálni.

A N.-Kondáról vizsgálat végett beküldött buza tövén a levélhüvelyek vastag piszkosfehér bevonattal vannak belepve, s ugyanilyen bevonat látható egyes szárványos foltokon a levelek lemezein is.

Ez a piszkosfehér bevonat egy gomba, az *Erysiphe graminis* testzálaliból, a *myceliumból* áll s a betegséget a *gabona lisztharmat-betegségének* nevezzük.

A gabona lisztharmatbetegsége megtámad minden gabonát s a gabonán kívül egyéb füveken is fejlődik. Hazánkban kisebb mértékben minden évben észlelhető, nagyobb kárt azonban csak némely évben, különösen pedig a buzán okoz. Így tudomásom szerint 1892-ben Nógrád, 1893-ban Pest vármegyében, 1894-ben pedig az egész Alföldön tett nagy kárt a buzában.

A mi a kár mértékét illeti, az mindig attól függ, hogy a gabonát fejlődésének melyik szakában és minő mérvben támadja meg?

Ha nagymérvű támadás a fiatalabb vetést éri, ugy egyes töveknél a kalászhányás hiányos, tökéletlen lesz; ha később éri erős támadás a gabonát, ugy a szemek lesznek fejletlenek. Különösen a sűrű vetés szokott sokat szenvedni, mert a beárnyékolás a lisztharmatgombák fejlődésére nagyon kedvező. Ezt tapasztalhatjuk például a szőlő lisztharmatbetegségénél is (okozója az *Oidium Tuckeri* vagy újabb nevén az *Uncinula spiralis* gomba), mely betegség a *lugaszölőkön* jelentkezik mindig a legerősebben.

A mi a gomba fejlődését illeti, az *Erysiphe graminis* épp úgy fejlődik, mint a szőlő lisztharmatgombája, vagy egyéb lisztharmatgomba. Ha kora tavasszal vizsgáljuk meg a gabonán található piszkos fehér foltokat, ugy azt találjuk, hogy a gomba *myceliumszálain* olvasószerűleg, sorban, gömbös testek fűződnek le, melyek leporlanak a növényről. E testek *konidiumok*nak nevezetnek s a szaporításra szolgálnak. E konidiumok terjesztik a bajt, amint leporlanak, vagy amidőn az esők által lemosatnak s a szél és a rovarok által elhordatnak.

Később, a tavasz vége felé, a konidiumok már nem fejlődnek, hanem helyettük a piszkos foltokban az áttelelésre szolgáló gombalakok keletkeznek, ez u. n. *peritheciumok*. A peritheciumok gömbös, barnaszínű tokok, melyek belsejében néhány tömlő, a tömlők belsejében pedig apró testek, az u. n. *spórák* találhatók. A peritheciumok a megtámadott gabona szalmáján áttelelnek s belőlük tavasszal az ekkora már megérő spórák kiszabadulnak s ezek indítják meg a betegséget. Ugyanis ha az ilyen spóra rákerül a zöld gabonára, vagy esetleg valamely fűre, itt csírázik s a levelek felületén kifejleszti a *myceliumot*.

A *myceliumon* később megjelennek a konidiumok, mire a betegség nagymérvben szétterjedhet. Egész a tavasz végéig ugy a kezdetben megtámadott növények, mint az ezek által inficiált, tehát csak később megbetegedett növények, mindig csak konidiumokat fejlesztenek, s rajtuk csak a tavasz végén keletkeznek az áttelelő alakok, a peritheciumok.

A N.-Kondáról beküldött buzán a szürke penészszerű foltokon már szabad szemmel is észre venni egyes barna pontokat. Ezek a peritheciumok. Ha e peritheciumokat górcső alatt vizsgáljuk, ugy azt láthatjuk, hogy gyenge nyomásra a barna tokokból 8—10 széles, esetlen tömlő bujik ki, melyek szemcsés anyaggal, a protoplazmával vannak telve. Spórákat még a tömlőkben nem láthatunk, ezek majd csak a jövő tavasz felé fejlődnek.

A mi már most a védekezés kérdését illeti, daczára annak, hogy a parazita gombák között a lisztharmatgombák ellen lehet a legkönnyebben küzdeni, — a gabonalisztharmat ellen olyan tanácsot nem igen adhatni, melyet

követve, a betegséget a gyakorlatban alaposan lehetne leküzdeni.

A lisztharmatgombáknak valóságos mérge a *kénpor*. Kénporral hintve be a növényeket, ezek, míg a kénpor rajtuk van, megóvatnak a lisztharmatbetegségtől, másrészt pedig, ha olyan növényeket hintünk be kénporral, a melyeket már a betegség megtámadott, a már megtámadott növények is meggyógyulnak, mert a kénpor a lisztharmatgombákat előli.

A szőlő lisztharmatgombája ellen alkalmazkodik is már általánosan a kénporhintést ott, a hol a gomba a szőlőkben nagy károkat szokott tenni; még pedig nagyobb sikerrel alkalmazkodik, mint a minő sikerrel a peronoszpórabetegség ellen a rézvegyületek permetezése jár. A minek főoka abban rejlik, hogy a lisztharmatgombák csak a megtámadott növények felületeit lepik be, s nem hatolnak be azok belső szöveteibe, mint a hogy a peronoszpóragombák.

A mint jóhatású a kénpor a szőlő lisztharmat betegsége ellen, épp olyan jóhatású a buza lisztharmat betegsége ellen is. Csakhogy itt az a bökkenő, hogy a buza vagy más gabona a kénporhintés költségeit nem igen bírja meg, s másrészt tekintettel arra, hogy a gabonában a legtöbbszor akkor jelenik meg a lisztharmat, a midőn ez már kalászhányásban vagy a kalászhányáshoz közel van: a kénporhintést bajos volna ugy végrehajtani, hogy a gabona össze ne gázolódjék, a mi azután megint csak nagy kár.

Tekintettel arra, hogy a betegség a szálmán telel át, — legradikálisabb védekezés volna a lisztharmatos gabona szalmáját elégetni. De melyik gazdaság teheti meg ezt? De ennek a radikális védekezésnek is csak akkor volna kellő hatása, ha minden gazda lisztharmatos szalmájával így járna el, s ha egyszersmind minden gazda felégetné a földjei szomszédságában levő lisztharmatos gyomfüveket is.

Olyan tanácsot tehát, melynek szemmel látható gyakorlati eredménye lenne, a gabonalisztharmat ellen nem adhatok.

Csökkeneni fogja némileg a kárveszélyt az, ha a lisztharmatos gabonaföldek tarlója mennél előbb mélyen alászántatik, továbbá az, ha a gazda a módjában álló eszközökkel arra törekszik, hogy gabonája, különösen buzája, tulsűrűn ne fejlődjék. A tulsűrű buzában, különösen abban a mely megdőlt, a legerősebben fejlődik a lisztharmat. Ha tehát a gazda nem igyekszik *töle telhetőleg* a megdőlést megakadályozni: a mellett a kár mellett, melyet már magában a megdőlés — parazita gombák nélkül is — okoz, s ketszeresen fogja viselni azt a kárt is, melyet a lisztharmatgomba, s egyéb parazita gombák okozhatnak.

Megjegyzem még, hogy a beküldött buza levelein, különösen a tölevelek hüvelyein olyan barna pettyek is látszanak elsőt elhelyezésben, melyek nincsenek a vastag penészszerű bevonatba beágyazva.

Ha e barna pettyeket górcső alatt vizsgáljuk, az derül ki, hogy ezek is peritheciumok, de a melyek nem a lisztharmatgombához tartoznak.

Ugyanis addig, míg az *Erysiphe graminis* megnyomkodott peritheciumaiból, mint fentebb említettem, esetlen, széles tömlők bujnak ki, a melyekben spórák most még nincsenek: addig az utóbb említett peritheciumokból karesubb tömlők bujnak ki nagy számmal, a mely karesubb tömlők mindegyikében már most is találunk spórákat, még pedig rendszeren 8-at, melyek két sorban vannak a tömlőkben elrendezkedve, s mely spórák mindegyikében egy válaszfal is található (a mint mondjuk a spórák kétsejtűek.)

Az imént leirt peritheciumokat a *Spaerella exitialis* nevű gombához tartozónak határoztam meg. E gombát ártatlan természetűnek ismerik.

Mezey Gyula.

IRODALOM.

Fajbaromfitenyésztés.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület megbízásából írta Beivinkler Vilmos, a m. kir. államvasutak főmérnöke. Ára 5 ft.)

Ha az ember egy könyvre, melynek megjelenése előre jelezve van, három egész évig vár, ugy csak természetes, ha a várva várt mű megjelenésekor legelsőben is azt kérdezzük, hogy hát mi volt az oka a hosszas késedelemnek? Erre — a jelen esetben — midőn Beivinkler „Fajbaromfitenyésztését”, mint az OMGE. könyvkiadó vállalatának III. ciklus X-ik kötetét, az 1896. évi könyvilletmény gyanánt kézhez veszem, a mű maga adja meg a választ.

Beivinkler könyve az OMGE. többi kiadványaitól eltér, a melynek okát megmagyarázva látjuk mindjárt az első oldalon, a hol könyvkiadó vállalat szerkesztője elmondja: „a mű azért jelenik meg nagyobb alakban, hogy a nagyértékű és művészi kivitelű gyönyörű képeket az olvasók egészben, minden töréstől menten kaphassák kézhez.”

A diszkönyv lapjait szétnyitva, ha beletekintünk, csakugyan remek kivitelű, művészi kézfestette képek másolatait találjuk benne, s ha azokat figyelemmel nézzük, megérthetjük, hogy ily művészi festmények összegyűjtő-ére és azok másolatainak ily szép és hű elkészítésére csakugyan évek kellettek.

A fajbaromfiakat meglepőhűen és tipikusan ábrázoló képek nagyobb része Vastagh Géza fényes tehetségű festőnk művészi alkotásai, kisebb része pedig lovag Mertens Ede budapesti fényképész kitűnő fényképei után készültek s az OMGE. önzetlen áldozatkészségéről tanuskodnak. A baromfiólat és a tenyésztési segédeszközök pedig mérnökileg és kifogástalan rajzokban vannak bemutatva s itt, ha nem csalódnunk, maga a szerző vette a rajzollat kezébe, hogy mint tenyésztő és mérnök hasznos és szép dolgot végezzon.

Ismerem a külföldi irodalom hasonló tárgyu összes munkáit, tehát mondhatom, hogy ilyen hű és a jelleg minden legkisebb árnyalatát magán viselő baromfiképek az egész világon nincsenek.

Megvagyok róla győződve, hogy ugy itthon, mint külföldön e mű megjelentését fog előidézni s míg itthon e házagpótló művet gazdáink örömmel és szeretettel fogják fogadni, addig külföldön e munka fényes kiállításában, ünnepi köntösében büszkén mondhatja: „magyar vagyok.” Mert nincs e műben egy betű, egy vonás idegen, ami benne van, az mind a miénk, egy magyar embernek, egy lelkes tenyésztőnek nagy tudása és két magyar embernek művészele.

Ennyit a külsőről.

A mű beltartalmának szellemi részével — ki lévén e hely részemre szabva — nem foglalkozhatom oly arányban, aminőben ezt tenni szeretném, mégis ismertetésemben röviden ki fogom emelni ugy a mű előnyeit, mint kisebb hibáit.

A mű czime: „Fajbaromfitenyésztés”, ami teljesen helyes is, mert fajbaromfiak leírását és tenyésztését ismerteti, mivel azonban e mű csak azon fajbaromfiakat ismerteti, melyek manapság az előző évek kedvező tapasztalatai alapján gazdasági célokra, a gazdasági baromfiak nemesítésére és keresztesítésére használtatnak és ajánlatnak, tulajdonképpen e mű a „Gazdasági fajbaromfitenyésztés” címűt jógosultabban viselhetné. Ha ez lenne czime s ha az igen tisztelt szerző „Bevezetés”-ében nem nyilatkozna is: „Mi a sporttenyésztés azon irányát, mely csak a küllemet emeli érvényre s az egyed kifogástalan külseje s szép ruhája érdekében feláldozza a gazdasági érdekeket, határozottan eltiltjuk s annál inkább még ott is tüzzel-vassal kiirtandónak tartjuk, hol mint

dő, körülbelől 1 m. z kapa használható ly szög alatt illesz- — anélkül, hogy kás — minél függő-be. leg elkülönítve a rásokat, 2--2 sort felügyelő, csak a miáltal lehetővé az erősebbekkel íkor megint a fel- esz. kor nagy gond for- atására; e czélból aposan ismerő fel- i, a kik a felügye- at egyenként be- Nem szabad egy hogy csak félig érte etlen hanyag férfi répaszedéskor is

a kapálás? sztott két sort el- ba az egyik, másik ni által elkerültük. Kapájával függő- földbe ugy, hogy a nyélig merüljön özt, de a répasort hogy minden egyes ek helyén, hogy csak e, hogy ki ne for- — különösen a gyökerével a föld- zel kell összeszedni ökérről a földet le- — nehogy ismét a omókba dobálni a zokat a nap heve Gondot fordítsunk el visszamaradt fe- k, mert két vagy t répa nem fej- t egyik-másik rest kellessék hajlongnia egyes répa fejét a le- gyökeret otthagya; okból nem szabad, k arra, hogy az ilyen hátrahagyják.

azt tenné szüksé- folytatassuk a kapá- formában — a dar- — állítjuk fel, a va ki mindenkiné, haladónak lábnyo- lazán marad.

s körülményt kell hiánya folytán a r a legtöbb helyen eyles is, csakhogy ez gondot kell arra földdel annyira ta- a klorofilképződés

NÖVÉNYTAN.

Gyula.

zavetés. Köztelekhez a következő néhány tövet melléke- penész lepte meg. A buza levelek vannak legerő- g április közepén kezdő

némely nagy tenyészdében, a divatos tenyészet minden segédeszközei felhasználásával csakis magas áron való eladásra szánt tenyészállatok neveltetnek. *De helytelennek tartjuk azon tisztán gazdasági tenyésztést is, mely csakis a haszoncélra van tekintettel és a külső tulajdonságokra keveset ad.* Akkor e művet még nagyobb, még őszintébb örömmel üdvözlém.

Az idézett sorok feletti nézetem az, hogy amíg mai gazdasági viszonyaink meg nem változnak, addig tisztavérű, nemes pedigrés fajbaromfi a mi majorjainkba, a mi pusztáinkra, a mi szállásainkra nem való, mert az ott tönkre megy, hanem igenis e becses műben ismertett fajbaromfiakat tenyésztesse tisztavérben a nagyobb gazda, földbirtokos udvarán, s azok telivér kakasait keresztelési czélobból a kistestű parlagi baromfiak megnagyobbitására adja ki tanyára, pusztájára stb. Akkor a fajbaromfitenyésztésnek van értelme, van czélja s lesz eredménye.

Rendkívül nagy segítségére jött e mű most a földmivelésügyi m. kir. miniszterium abbeli törekvéseinél is, amelyek azt czélozzák, hogy az ország baromfikötenyésztését egyenletessé, egyszerűségi minőségűvé tegyék. Beivinkler azon fajtaikat ismerteti, amelyeket az állam kötenyésztési czélokra felhasználni ajánl; s ezek a vizsárnnyasok közül a *pekingi kacsa és emdeni lud*, a tyukfélék közül a *langsán*, a *plimut*, a *brama* s a *bronzpulyka*. Szerző azt mondja, hogy a *közönséges baromfiival keresztezte kintő piaci árát szolgáltatnak*. És igen helvesen jegyzi meg a szerző, hogy: „a legtöbb kezdő tenyésztő valahol érdeklődését felkeltő fajbaromfi látván, szakmunkát szerez be s ennek leírása után több fajta hozat magának, ezeket többé-kevésbé szűk udvarokban elkülönítve tartja s így első kísérlete a fajtenyésztés terén már hibás, mert több faj egy gazdaságban elkülönítés nélkül tartani nem lehet és bármily nagy udvart keritünk is el egy fajta részére, ezen elzárt téren nem fognak állataink úgy fejlődni, mint a teljes szabadban, hol elemük nagy részét maguk kereszén meg, sokkal olcsóbban és természetesebben nevelhetők fel, mint a zárt helyen. Egy fajta a gazda sokkal jobban tanulmányozhatja és figyelheti meg, mint több fajta, melyek tanulmányozására legtöbb, egyébként is elfoglalt gazdáinknak sem elegendő ideje, sem kedve nincsen. Az esetben sem, ha egy gazdának több messzebb egymástól fekvő tanyája állana rendelkezésére, ajánlhatjuk, hogy több fajta ne tenyésztesse, hanem egyfajta, több nem verrokon törzsben úgy, hogy saját gazdasága keretén belül gondoskodhatik állandóan a fajtatenyésztés egyik fő tényezőjéről: a kellő vér felfrissítéséről.”

Beivinkler ezenkívül a *kokint* is ismerteti, ennél azonban megjegyzi, hogy ezek leginkább ott tenyészthetők, ahol a tenyésztőnek csak szűk udvar áll rendelkezésére s a gazda nem tekint annyira haszonra, mint diszre. Azt hiszem nem tévedek, hogy a *kokinok* felett hazánkban — habár itteni felkarolásuk alatt baromfiállományunkat csak javították — már meghúzták a lélekharangot s azok többé soha sem fognak oly szeretetnek örvendeni, mint azelőtt.

Az előbb említett sorrendben ismerteti a szerző az egyes baromfi-féléseket, mindegyikről elmondva eredetének történetét, felsorolva válfajait, külön-külön leírja a tojókat mint a hímeket s azok tulajdonságait.

A műnek ezen nagyobb része képezi a *fajtatant* s el kell ismerni, hogy a szerző ezen fejezetben remek munkát végzett, mert a felsorolt fajta pontosabb és részletesebb leírása seholy egy műben sem létezik. Ezen fajtatantban úgy a gazda, mint a sportbaromfitenyésztő mindazt megtalálhatja, amit keres s ha e munkát megszerzi, szeme is gyönyörködhet a remek állatokat ábrázoló képeken. A *pekingi kacsát* 2 képben, az *emdeni ludat* 1 képen, a *langsán tyukot* 2 képben, a *plimutot* és a

bramákat 6—6 képben, a *kokint* 2 képben, a *bronzpulykát* 3 képben mutatja be a szerző.

Nem vagyok egy véleményen a szerzővel azon kijelentésénél, hogy a *plimuttenyésztés*nél a kakas épp oly színű legyen, mint a tojó, vagyis, hogy a kakas a tojóhoz hasonló sötét színű legyen, mert aki ezt tenyésztésénél így megcselekszi, tapasztalatom szerint 1—2 év múlva nem lesz többé szépen kenderezett (talán kendermagos), hanem lesz sötét, rajz nélküli, majdnem fekete *plimutja*.

A mű foglalkozik azután a természetes és mesterséges kötés és felneveléssel, a mesterséges tápanyagokkal, — ismerteti a lábgyűrűket, költőgépeket, mesterséges anyákat, — s mindennek elolvasása után azt látjuk, hogy szerző rendkívül eber megfigyelés és hosszú évek tapasztalatai alapján minden dolgot igyekszik a saját igazi értékére redukálni, s a baromfi — különösen a fajbaromfitenyésztő foglalkozását éppen nem mutatja be rózsaszínbe, — de azt sem mondja, hogy *sakártelem és pénz birtokában* sem lehet sikeresen fajbaromfitenyésztetni.

A mű harmadik része kiegészítésül felsorolja a baromfi-ólatok és segéd-épületek is, melyeket írásban és szép pontos mérnöki rajzokban mutat be; de ismertette vannak itt a baromfi-udvarok berendezési, a baromfi-fészek, költőszekrények, etető- és itató-edények, baromfi-szállító kosarak is.

Mind szép dolog és dicséretre méltó hasznos munkát végzett a szerző, midőn ezen igen czélszerű építkezéseket velünk megismertette, de én azt hiszem, amit szerző a fejezetben említ, hogy: „ilyen legmagasabb fokot álló tenyészde berendezése igen sok költséggel, fáradtsággal jár és ilyenek létesítése csakis az állam vagy oly gazdag passzionátus földbirtokosodást hathatósan előmozdítani, s szép hazánk közgazdasági viszonyait nagy mértékben emelni. A ki ily költséges fajtenyésztet üzemtől közvetlen hasznót vár, tehát befektette tőkét gyümölcsötetni óhajlja, az alaposan csalódik. Nem ismerek egy ily drága berendezésű fajtenyésztést sem, melynek üzeme hasznosul jána.”

Végre a fajtojások szállítását, a baromfiak szállítás után való ápolását ismerteti s legvégül igen röviden szól a baromfi-betegségekről, s azon jó tanácsdal végzi: „*ha több megbetegedés fordulna elő, állatorvos szaktanácsát okvetlenül sürgősen ki kell kérnünk.*”

Beivinkler művének lényeges hibája nincsen s így bátran nevezhetjük ezen fényes könyvet ezen állattenyésztési ág egyetlen számbavehető irodalmi termékének. Van azonban több lényegtelen, ha úgy nevezzük szépség hibája s ez az, hogy nyelvezete kissé idegen és hogy a fajta baromfiak idegen elnevezéseit szerző nem úgy írja, a *mint azokat kimondjuk*. Ez hiba — s kár volt ezt a 12-ik órában meg nem változtatni. Ha már nem akarta a szerző — külföldiekre való tekintettel a külföldi elnevezést végleg elhagyni, tehette volna pl. így: „*A plimutok (Plymouth ok) eredete.*”

No de ezen két dolog épen nem von le semmit a mű nagy értékéből, s azt a lehető legmelegebben ajánlhatjuk a gazdaközönség és a sport-tenyésztők becses figyelmébe. Köszönettel tartozunk mindnyájan eme mű megjelenéséért úgy az OMGE.-nek, mint a szerzőnek, Vastagh Gézának és lovag Mertens Edének kik áldozatkésztségük, lelkesedésükkel, fáradságukkal emü megjelenését lehetővé tették.

Hreblay Emil.

Gazdasági egyletek mozgalma.

Az aradmegyei gazdasági egyesület mult hó 29-én tartotta meg nagyszámu szőlőbirtokos részvételével a *bortermelő értekezletet*. Mint már említettük, ez értekezletnek tulajdonképeni czélját az aradmegyei termelőknek a borkereskedők kartellje ellen való állásfoglalása képezte. A műbortörvény erélyes végrehajtása, borértékesítő szövetkezetek létesítése és a borellenőrző-bizottságok működése képezte az értekezlet tárgyai. *Kosinszki* Viktor kifejtette, hogy a borértékesítő szövetkezetek létesítésére okvetlen szüksége van és pedig úgy a termelők mint a reális borkereskedelem érdekében. A szövetkezetek létesítésénél szem előtt kell tartani, hogy azok csak egyes borvidékeket öleljenek fel, hogy a termésnek mint mustnak értékesítésével foglalkozzanak főképpen s csak a helyi igények kielégítésére fektessenek sulyt. Ily szövetkezetek létesítésének támogatására kéressék fel a kormány. A borellenőrző-bizottságok működésére vonatkozólag általános volt az a nézet, hogy azok mostani szervezetükben nem felelnek meg a czéluk, fő oka ennek pedig az, mert a bizottságok tisztelheteli állásokat ölelnek fel magukba. Az értekezlet *Kosinszki* javaslatára elhatározta, hogy felkéri a kormányt, miszerint ezen kérdés törvényhozási uton úgy szabályoztassék, hogy szakképzett hatósági közegek végezzék a borellenőrzést és pedig nem esetről-esetre, hanem legalább is évente egyszer legyenek kötelezettek minden egyes borkereskedő pinczétjét megvizsgálni. *Vásárhelyi* László elnök bejelentette, hogy az egyesület legutóbbi választmányi ülése egy borászati és szőlészeti szakosztály létesítését hozta határozatba, melynek czélja volna a bortermelők érdekeit figyelemmel kíséreni, azokat megvédeni s mellettük állást foglalni, az előkészített kérdéseket pedig az egylet plénuma elé vinni. Az értekezlet 18 szőlőbirtokost nevezett meg, a kik az aradi gazdasági egyesület kebelében létesítendő szőlészeti és borászati szakosztály tagjaiul megválasztatnak. Az egyesület május hó folyamán öt községben rendezett *népies gazdasági előadásokat*, és pedig: Nagy-Zerinden, Ágyán, Glogovácson, Ujpanáton és Vadász községben.

A *gömör-kis-hontmegyei gazdasági egyesület* a mult hó folyamán tartott tavaszi rendes közgyűlése alkalmával gróf *Serényi* Béla elnök benyújtotta az egyesület ez évi működésére vonatkozó tervezetét, melyből a következőket említjük fel: az egyesület ftevényességét ez évben a *szarvasmarhatenyésztés fejlesztésére* fordítja; rendez két helyen *szarvasmarhadíjazást*, melyek támogatására felkérte a kormányt. A községi *hitel- és ogyasztási szövetkezetek alakítását* folytatja, mit azonban csak az esetben képes sikeresen keresztülvinni, ha a megye anyagi támogatását nem lesz kénytelen nélkülözni, úgy mint eddig. Az egyesület ezideig Rimaszécsen, Polonkán, K.-H.-Várallyán alakított fogyasztási és hitelszövetkezeteket, ezeken kívül több községben vannak szövetkezetek alakulófélben. A *közevitéseket tagja részére* ez évben is úgy mint eddig teljesíti. A mezőhegyesi ménesuradalom s ezzel kapcsolatosan a szegedi mezőgazdasági országos kiállítás megtekintésére *tanulmányúti kívárandulást* rendez szeptember hó folyamán 80 kiscgazdával. Az egyesület tagjainak száma a legutóbbi gyűlés óta 1 alapító, 93 rendes és 9 kedvezményes taggal szaporodott.

A *debreczeni gazdasági egyesület* és lótenyésztési-bizottság május hó 28-án tartotta meg szokott évi lódíjazását a Hortobágy pusztán, amely alkalommal bemutatásra kerültek anyakancza lovak csikóval elővezetve, 1, 2, 3 éves kancza csikók, 1 és 2 éves ménicsikók. A díjazásra elővezettetett 76 drb ló. A díjazásnál kiosztatott: csikóval elővezetett anyakanczákért 16 db arany; 1 éves kanczacsikókért 9 db arany és 1 bronz oklevél; 2 éves kanczacsikókért, 9 drb arany, 1 ezüst és 1 bronz

szalma.

esület mult zölobirtokos el. Mint tulajdonképmelőknek a állásfoglalás végleges létesítése képezte Viktor zövetkezetek an és pedig ereskedelem sénéél szem egyes bor- nések mint zának fő- kielégítésére k létesítés- ormány. A re vonatko- hogy azok elnek meg a mert a bizott- fel magukba. elhatározta, ezen kérdés assék, hogy zzzék a bor- setre, hanem k kötelezet- zezését meg- bejelenti, amányi ülése taly létesít- élja volna a isérni, azo- foglalni, az ylet plénuma tokost neve- s egyesület s borászati ak. Az egye- gben rende- és pedig: n, Ujpanáton

gazdasági rtott tavaszi róf Serényi esület ez évi t, melyből a süet főtevé- rhatenyésztés ylen szarvas- ára felkérte s ogyszási nit azonban eresztülvinni, em lesz keny- Az egyesület H.-Varallyán zvetkezettek, anak szövet- léseket tagja g teljesíti. A zel kapcsolá- szágos kial- kirándulást 80 kisczárda- a legutóbbi és 9 kedvez-

gyesület és 8-án tartotta tobágy pusz- ra kerültek etve, 1, 2, 3 s méncsikók. ó. A díjazás- etett anya- nczacsikókért és 1 bronz

oklevél; 3 éves kanczacsikókért 9 drb arany és 1 bronz oklevél.

A nyitravölgyi gazdasági egyesület a mult hó folyamán Sittón, Nagy-Bossányban és Brogyánban gazdasági vándorelőadásokat rendezett, amelyeket Pichler Zdenkó és Kiss János egyesületi titkárok tartottak meg. Az előadások tárgyai voltak: mikor és miképp kell a földet szántani; a cukorrépa körüli munkák és azoknak haszna kisczárda nézve; a vadrepcej irtás; a cserebogarak irtása.

A lipótmezei gazdasági egyesület Liptó-Szent-Miklósban a megyeháza nagytermében szövetkezeti előadást tartott, melyen az állami támogatás mellett az országos központi hitel-szövetkezet aegise alatt állítandó községi hitel-szövetkezetek létesítésének indokait és szükségességét szakavatott előadásban az egyesület felkérésére Abonyi Károly nyiregyházi gazdasági szaknár ismertette. Az előadást Andaházy Géza elnöklésével egybegyült gazdasági egylet-nek mintegy 30 tagja hallgatta meg.

A nyitramezei gazdasági egyesület által nemrég rendezett felvidéki gazdagülésen alig hogy elhangzott Károlyi Sándor gróf buzdítása fogyasztási szövetkezetek alakítására, a közvélemény máris lelkesen felkarolja a szövetkezetek ezen formájának az alakítását is. A hangulat annyira kedvező, hogy a megyében az egyesület titkárja újból 4 szövetkeze- tet alakíthatott. Tökés Ujfalun fogyasztási szövet- kezetet 110 taggal, 150 üzletrészszel. Prasiczon szintén fogyasztási szövetkezetet 90 taggal 110 üzletrészszel. Nyitra-Koloson hitelszövet- kezetet 80 taggal 100 üzletrészszel. Lapás- Gyarmaton szintén hitelszövetkezetet 60 taggal, 80 üzletrészszel.

LEVELSZEKRENY.

Kérdés.

298. kérdés. Sziveskedjék becses lapjá- ban velünk tudatni, milyen feltételek mellett lehet az első magyar gyapjumosó gyárhoz gyapjut mosás végett beküldeni és mi körül- belül a kölömbégsz pizkos és tiszta gyapju közt. Lemes. O. F.

299. kérdés. Néhány sárguló buzát mel- lékelek, melyre nézve az állítás merült fel, hogy a hesszeni légy bántja. En a betegséget az április végi esős s rákövetkező deres idő- járásnak tulajdonitom. Kérem a buzát meg- vizsgáltatni s véleményt nyilvánítani. Dombáratos. Sz. J.

300. kérdés. Nagy szálastakarmány-szük- ségnek nézek elébe, mert Erdélyben a száraz- ság miatt sem széna, sem a lóherének első ka- szálása nem fog nagyobb mennyiséget adni. Kérem, lehet-e rozs után kölest, muhart vetni, mert csak ilyen földem van, illetőleg lesz üres.

A rozs fejlettségéből ítélve, az itteni vi- szonyokhoz képest jókori aratást ígér, ugy hogy augusztus 1-sőre lehet reményem a föld- det felszántva, bevetve látni. Mennyi muhar-, illetve kölesmag kell egy kat. holdba?

Nincs-e ezeknél jobb tarlótakarmány-nö- vény, melyik az és mennyit kell abból vetni? Fiáthfalva. U. Z.

301. kérdés. 1. Hol és mily árban sze- rezhető be a távirda-igazgatóság által kiscsej- tetett sürgöny-sodrony? Ezeket én szölobe- kerítésül szándékozom felhasználni.

2. Honnan szerezhető be a dohányleve- lek felakasztásához szükségendő vaskampó és zsinog.

3. Ajánlatosnak tartja-e, ha most építendő dohánypajtámat deszka helyett téglával fala- zom olyképp, hogy ezen falon elegendő szel- lőzhető ablakok és a tók alkalmaztatnak a tűzfalon lent, közepén pedig nagy kapu, mely a 10 méter széles pajtát két részre osztja, ugy, hogy a füzérek mindkét oldalon jobbról-

balról is lógván, kellőképp ellenőriztethesse- nek a pénzügyérek által? B. J.

302. kérdés. Lehete-e jó sikerrel zöld rozst besavanyítani gödörbe, mert a tarlóját szeretném még csalamadéra elvetni. Bánd. B. J.

Felelet.

Veszteség a gyapjumosásnál. (Felelet a 298. számú kérdésre.) Az első magyar gyapju- mosó és bizományi részvénytársaság mosatlan (zsirban nyirt) gyapjunak 100 kilóját 5 forintért mossa.

Ha azonban valaki háton mosott gyapjut küld be, (az esetben, ha a mosás nem is si- került) 100 kilóért 7 forintot szed. Timárgyapju- nak mosatási díja pedig 6 forint. A czég bi- zományi eladásra is vállal el gyapjut és a gyárilag és háton mosott gyapjuért közvetlen eladásnál 1%-ot számít fel, ügynök igénybe- vételénél azonfelül 1/2%-o alkuszdíjat.

A czég a zsirban nyirt gyapju után maradt zsákokat visszaküldi a tulajdonosnak és ameny- nyiben üzleti szokás szerint a mosott gyapju zsákkal vásároltatik, új zsákokat ad a mosott gyapjuhoz, melyek árát felszámítja a tétel tulaj- donosának. A mosási veszteség fajta és nem szerint annyira különböző, hogy nem mondat- ván még csak az sem, vajjon a szóban forgó gyapju posztó vagy fésűgyapju-e, még csak „körülbelül” sem lehet válaszolni. Dr. R. J.

Sárguló buza. (Felelet a 299. számú kér- désre.) A beküldött sárguló buza töveit teljesen épek, azokon a hesszeni légy támadásának semmi nyomát nem találni. Az alsó, részben már elhalt leveleken két gombát találni u. m. a *Cladosporium herbarum* nevűt és a *Septoria gramineum* nevűt. Az előbbi gomba szennyes- barna molyhos foltokat alkot a leveleken, az utóbbi pedig élénk barna, kissé hosszukás pettyeket. Mindkét gomba rendesen csak mint szaprofita a már egyéb ok miatt elhalt növény- részeket szokott megjeleníteni s mindkettőről a *Köztelek* hasábjain gyakrabban volt szó, így a *Septoria gramineum*-ról a jelen évfolyamban is már többször.

Hogy a buza hanyatlását a hűvös, esős, időjárás okozhatta, az annál inkább valószínű, mert a beküldött buzatövek gyökérzetéhez tap- padt talajrészekről következtetve a talaj, mely- len a buza áll, igen kötött s éppen az ilyen talajokon szokott a tavaszi hőmérsékleti vissza- esés a legérzékenyebb károkat okozni. #

Rozs után köles vagy muharvetés. (Felelet a 300. számú kérdésre.) A rozs le- takarítása után nyomban felszántott földbe, egészen jó eredménnyel vehető köles vagy muhar takarmánytermelésre. Hazai viszonyaink között ezen két növény adja mint tarlóvetem- ny a legbiztosabb eredményeket, mert a nagyobb szárazságot is eltűrnek csak kelésük- ben kapjanak egy-két esőt. — Éppen ezért ezeknél jobbat nem igen tudnék ajánlani annál is inkább, mert jó takarmányt szolgáltatnak; szénakészítésre különösen a muhar alkalmas, a köles már kevésbé, mert nehezebben szárad, a mit az őszre eső letakarításnál mindenesetre figyelembe kell venni: szükség esetén azonban ott van a zombolyázás vagy veremelés, mely célra különösen a köles kitünően használ- ható. — Gyorsan fejlődő tarlótakarmány- növény a mustár is, melyet azonban külön- böző okoknál fogva nem ajánlok.

Kölesből kat. holdanként soros vetés esetén 24—28 l. szörvavetve 28—34 litert; muharból 20—24 l., illetve 24—30 litert kell számítani, tekintettel a késői vetésre. A ma- got csak sekélyen szabad alátakarni s vetés után hengerezni kell. Ky.

Zöld rozst besavanyítása. (Felelet a 302. számú kérdésre.) Zöld rozst épp oly jól lehet besavanyítani, mint bármely más takarmány-

feleséget, hanem annak lehető erős és egyen- letes letaposására nagy gondot kell fordítani s jó vastag földréteggel átakarni. Ha az idő engedi és a hely lehetősége teszi, akkor a rozsnak durva felszeeskázása még jobb lenne, ilyen szeeskázott zöld rozst, egyenletesebben helyezhető el a veremben s egyenletes, erős letaposása is jobban eszközölhető. Ky.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal.
Az OMGE. közleményei.	931
Értekezlet a tűz- és jégbiztosítási szövetkezet üggyében.	931
Gazdák biztosító szövetkezte.	932
Tárca.	
A frankfurti mezőgazdasági kiállítás. Kovácsy Béla.	932
Növénytermelés	
A cukorrépa kapálása. Horváth Jenő.	934
Gazdasági növénytan.	
Penészes buzavetés. Mezey Gyula.	934
Irodalom.	
Fajbaromfitenyésztés.	935
Leveleszekreny.	937
Vegyesek.	937
Kereskedelem, tőzsde.	939—940
Szerkesztői üzenetek.	940

Kinevezések. A földmivelésügyi m. kir. miniszter Pásztor Istvánt, a m. kir. állami ro- vartani állomás asszisztensét, ugyanezen állo- máshoz adjunktussá, Póka Sándor I. oszt. m. kir. gazdasági segédet, Szikszay Elemér III. oszt. m. kir. gazdasági segédet, Jakabffy Imrét és Ebner Jenőt állattenyésztési m. kir. felügye- lőkké nevezte ki.

Eljegyzés. Laehne Hugó az aradmegyei gazd. egyesület titkárja Magyar-Óvárott elje- gyezte Sporzon Margitot, Sporzon Pál nyugal- mazott gazd. tanintézeti igazgató és akadémiai tanár leányát.

Halálozás. Szitányi Szitányi Izidor föld- birtokos, az OMGE. tagja, folyó hó 10-én éle- tének 77-ig évében Budapesten elhunyt.

Az osztrák dohányjövédéki igazgatóság tanulmányutja Magyarországon. Az osztrák jövedék tudvalevőleg az, mely a hazai fogyasztá- sán kívül a legnagyobb mennyiségű magyar dohányt igényli. Az utóbbi időben az osztrák jövedék — a pipázás csökkenése következté- ben — a magyar dohány beszerzését korlá- tozta azzal az indokkal, hogy a magyar dohány szivaranyagnak nem megfelelő. Bár némi igazság ez állításban van, amennyiben szivar- borítéklevelekről van szó, egészben véve azon- ban a magyar dohány a közönségesebb gyárt- mányok számára legalább is olyan jó és alkalmas, mint a pfalzi, vagy galicziai dohány, melyből igen nagy mennyiségeket használnak föl ugy az osztrák, valamint a magyar dohányjövédék gyárai, amely utóbbiakban újabban örvendetes módon terjed a magyar dohány felhasználása. Ezt az alkal- mas felhasználást volt hivatva bizonyítani az osztrák dohányjövédéki igazgatóságnak az a tanulmányut, amelyet a magyar dohányjövédék igazgatóságának vezetése alatt az osztrák jö- vedék intézői Magyarországon tettek. A tanul- mányi utban résztvettek dr. Perleberg Arthur min. tanácsos és dr. báró Natorp Tivadar tit- kár vezetése alatt dr. Karl Kempf von Harten- kampf az osztrák jövedék főigazgatója, Erup Derfingert pénzügyi tanácsos és Josef Wazka a hainburgi dohánygyár igazgatója. A társaság az ország legnevezetesebb dohánygyárait, u. m. Köszeg, Temesvár, Arad, Kolozsvár, Debreczen, továbbá legnagyobb dohánybeváltó hivatalait u. m. Fadd, Arad, Debreczen, Kápolna, Miskolcz, meglátogatta. Különös érdeklődéssel tanulmá- nyozták a debreczeni m. kir. dohánykiserleti állomást, hol a társasághoz csatlakoztak Wangel és Méhes dohányjövédéki felügyelők és Szilassy Zoltán az OMGE. részéről. A nagyszabású és valóban mintaszerű kiserleti állomást Kerpely Kálmán igazgató mutatta be minden részletében. A kiserleti állomás berendezése és munkálkodása biztosítja azt, hogy a magyar dohányminőségi

termelése emeltessek és az osztrák jövedék intézőiben is a magyar dohány iránt nagyobb bizalmat van hivatva fölkelteni, mert ez állomásról kell a magyar dohány javítására irányuló intézkedéseknek kiindulniok. Az osztrák vendégek a magyar dohányról mindenestre tisztultabb és jobb nézetekkel tértek haza, mint aminőkkel ide érkeztek.

Tehén- és üsződíjazás Bonyhádon. A „Tolna vármegyei Gazdasági Egyesület” évek óta rendez már tenyészállatdíjazásokat azzal a célzattal, hogy egyrészt a kistenyészők körében az ambíziót fokozza, másrészt, hogy a díjjal kitüntetett jobbminőségű állatok a vármegye területe részére biztosítsanak. Erre való tekintettel a díjak oly föltételhez vannak kötve, amelyek értelmében a díjazott állat három év letelte előtt a vármegye területéről el nem adható. Ezeknek az évenként ismétlődő tenyészállatdíjazásoknak tagadhatatlanul nagy részük van abban az örvendetes haladásban, melyet Tolna vármegye állattenyésztése felmutat. Az idei tehén- és üsződíjazást az egyesület Bonyhádon rendezte, melyre a közeli falvakból több mint 1600 drb tenyészállat hajtatott föl. A bonyhádi tájfajta ma már oly jó hírnévnek örvend, hogy ma holnap a legmodernebb fajtának lesz mondható; a kereslet iránta igen élénk és különösen a délvidéki vármegyék — elsősorban Temes, Torontál, Krassó-Szörény — kistenyészői szerezik be nagy előszeretettel tenyészanyagul. A tolna megyei tehén- és üsződíjazás valóságos nagyállatvásárra fejlődött ki az utolsó két év óta, amennyiben úgy tavaly, mint az idén, több száz főből álló délvidéki kistenyészők kereste fel azt, hogy szükségüket itt fedezhessék. Ennek tulajdonítható, hogy a bonyhádi tenyészdíjazásra felhajtott anyag között sok olyan volt, amelyet tisztán azzal a szándékkal hajtottak fel a tolnavármegyei kistenyészők, hogy azt ott eladhassák. Egészben véve a bonyhádi tenyészállatdíjazásra felhajtott állatok az egyöntetűség és az anyag kiválósága szempontjából nem tettek azt a kedvező benyomást a szemlélőre, mint pl. a múlt évben Hőgyészen rendezett állatdíjazásra felhajtott anyag, amely különben a terepviszonyoknál fogva is áttekinthetőbb és tetszetősebb képet nyújtott. A felhajtott állatok 4-része különben kiváló tenyészanyagoknak volt mondható s e tekintetben kifogás alá nem eshetett. A fölhozott anyagot *Jeszenszky* Andor egyesületi alelnök elnökeleti alatt működő bíráló-bizottság bírálta meg. Kiosztott 19 tehéndíj 1800 korona és 19 üsző díj szintén 1800 korona, összesen 3600 korona értékben. A díjakhoz a földmivelésügyi miniszter 2000 koronával járul hozzá. A bonyhádi tenyészállatdíjazás megsemmisítésére az országminiszter részéről igen sokan érkeztek le. A földmivelésügyi miniszterium részéről nemeskéri *Kiss* Pál államtitkár, *Pirkner* János orsz. állattenyésztési főfelügyelő és *Sierbán* János orsz. tejjgazdasági felügyelő; az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” képviselőiben *Jeszenszky* Pál titkár voltak jelen; a Délvidéki Gazdasági Egyesület tagjai közül több mint 300-an jöttek fel a bonyhádi tenyészállatdíjazására bevásárlás céljából. *Blaskovics* Ferenc országgyűlési képviselő, *Halász* Gyula állatteny. felügyelő és Krauszháar titkár vezetése alatt. A Torontál vármegyei Gazdasági Egyesület részéről: *Márton* Andor, a „Mosonvármegyei Állattenyésztési Egyesület” részéről: *Ujhelyi* Imre vettek részt. Tolna vármegyének a gazdaság iránt érdeklődő birtokosai *Perczel* Dezsővel élükön nagy számban vettek részt a díjazáson, amelynek rendezési munkálatait *Molnár* József egyesületi titkár végezte. Sajnálattal szerezünk tudomást arról, hogy Tolna vármegye népies állattenyésztése aszegedi országos mezőgazdasági kiállításon nem lesz képviselve, miután a vármegye gazdasági egyesületének nem állanak rendelkezésére a szükséges anyagi eszközök, hogy egy nagyobb kollekciót Szegeden kiállíthasson. A földmivelésügyi miniszter pedig

értelmezésünk szerint nem hajlandó ezen célra a szükséges 600 frtot utalványozni. Semmiféle eszközzel sem lehetne pedig oly könnyen elérni azt, hogy a bonyhádi tájfajta elterjesztessék, mint azáltal, ha a szegedi kiállításon Tolna vármegye népies tenyészése méltó módon bemutatnánk. Temes, Torontál és Krassó-Szörény megyék kistenyészői nagy előszeretettel viseltetnek a bonyhádi tájfajta iránt s amennyiben nekik alkalom nyújtatnék, — hogy a Tolnamegyeiek által elért eredményeket láthassák, — kétségtelen, hogy ezzel azon vidék tenyészőinek ambíziója nagymértékben emelkednék, — s ez állattenyésztésünk fejlesztésére jelentékeny kihatással volna. Erre való tekintettel szükségesnek és kívánatosnak tartjuk, hogy a földmivelésügyi miniszter anyagi támogatásával tegye lehetővé a Tolna vármegyei gazdasági egyesületnek azt, hogy a szegedi kiállításon résztvehessen s hiszszük is, hogy a földmivelésügyi miniszter az egyesület ezen óhaját teljesíteni fogja annyival inkább, mert Darányi miniszter a bonyhádi tenyészállatdíjazás rendező-bizottsághoz intézett sürgönyében, ugyancsintén *Kiss* államtitkár a banket alkalmával elmondott felköszöntőjében kijelentette, hogy a tolna vármegyei gazdasági egyesületet az állattenyésztés emelése és fejlesztése érdekében kifejtett működésében a legmesszebbmenőleg támogatni hajlandó; nagyon óhajtuk, hogy ebben a támogatásban az egyesület a fent jelzett alkalomból részesíttessék.

Gyapjuárverés és országos sörárpavásár Miskolcra. A miskolci Hitelbank e hó 14-én gyapjuárverést rendez Miskolcra. Az aukezióra jelentékeny mennyiségű gyapju van eladásra bejelentve s tekintettel arra, hogy a miskolci gyapjuárverés jó hírneve már meg van alapítva, biztosra vehető, hogy az idej gyapjuárverés is a múlt évekhez hasonló jó eredménnyel fog lezajlani. A gyapjuárverés a földmivelésügyi miniszter képviseletében dr. *Rodiczky* Jenő, az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” képviseletében *Jeszenszky* Pál titkár fognak résztvenni. Ugyane napon a Borsodnagyei Gazdasági Egyesület a folyó évben Miskolcra rendező országos sörárpavásár ügyében értekezletet tart, melyen az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület”, a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete”, a „Miskolci Kereskedelmi és Iparkamara” kiküldöttei közösen meg fogják állapítani a vásárszabályzatot és a vásár megtartásának napját.

Az aukeziókra szállítandó gyapjuküldemények díjmérséklete. A m. kir. államvasutak és a csatározó magyar vasutak bármely állomásáról Budapest-dunaparti teherpályaudvarra a budapesti gyapjuárverési csarnokválatat czime alatt szállítandó s a folyó évi június 28. és 30-án, továbbá folytatólag július hó 4. 5. és 6-án megtartandó nyilvános gyapjuárverésekre rendelt s az e célra kijelölt raktárba betárolt gyapjuküldemények után a m. kir. államvasutak vonalait illetőleg f. évi június 3-tól július 6-ig terjedő érvénnyel a m. kir. igazgató-sága a szokásos viteldíjmérsékletet engedélyezte t. i. tetszésszerinti mennyiség feladásánál a helyi áruújszabás II. osztályának díjtételeit (25—30% mérséklés) kocsis- és fuvarlevelenkint legalább 5000 kg. feladása vagy ezen súlyért való díjfizetés mellett a m. kir. áruújszabás A osztályú díjtételeit (40—50% mérséklés). A hajón érkező gyapjuküldemények után a Dunától a raktárig vezető vágányon való szállítáért, tekintet nélkül a kocsis megterhelésére, kocsinként 8 korona fizetendő. Az átrakodást a hajóból a vasúti kocsiba, valamint a kirakást a vasúti kocsiból a raktárba a fel a saját költségén tartozik teljesíteni, az esetleg szükséges állomási emelő daru azonban díjtalanul rendelkezésre áll. A mennyiben a vasúti kocsik az átszállítás és átrakodás céljaira 24 óránál tovább vőtetnének igénybe, ezen idő túllépése esetén a díjszabásszerű kocsiallaspénz beszédek.

Ponyvák.

Kocsi-kazal és repczetakarók, gőzmozdony- és cséplőgép-ponyvák

vitörlavásonból, természetszerűen, feketén vagy sárgán telítve, legjobb minőségben, s legolcsóbb áron:

SCHOTTOLA ERNŐnél
BUDAPESTEN

Foncière-palota, Andrássy-ut sarkán.

Ponyvák javítása és telítése olcsón eszközöltetik.

Mint a gyűjtemény kívánatra küldetik.

„REMINGTON” IRÓGÉPEK VILÁGHIRŰEK.

VALLÁS-és KÖZOKTATÁSÜGYI
magy. kir. miniszter

Kivonat a
Hivatalos Közlöny-ből.

„A vallás és közoktatás-
ügyi magy. kir. miniszter a
Remington írógépet (kapitálé)
Glogowski és Társa budapesti cégégnél Erzsébet-tér
16. sz.) az állami és egyáltalában a hazai tanintézetek részére leendő beszerzésre ajánlja.

Festékpárna mellőzve. — 4-szeres billentyű 8-szoros helyett. — Legfinomabb acélszerkezet. — Közismert nagy tartósság. — Központi vezetékek nélkül. — Teljes magyar és német billentyűzet. — Minden betűnek csak 1 billentyűje. — Legnagyobb sokszorosító képességgel.

A REMINGTON nagy sikerrel használják. A magyar osztrák, francia, angol orosz és az amerikai kormányok, — a magy. kir. bel- és földmivelés-, az igazság-, a honvédelmi-, és a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumok, Fiumei kormányzóság, — Magy. kir. államvasutak igazgatósága, M. kir. államvasutak üzemeltetési igazgatója, — M. kir. államvasutak gégyárjai, — Magyar általános hitelbank, — Ganz és Társa, — Budapest székes főváros, Kir. tábla Budapest, Győr stb. — Gr. Károlyi Imre urad. igazgatósága, Mágocs. — Magy. Mezőgazdák szövete Budapest, Reö Jenő püspöki urad. bérnök Veszprém. Dr. Káler Zoltán, gróf Festetics urad. ügyész Budapest, — Győri püspökség központi irodája Győr. Osztr. m. államv. társ. urad. igazg. Budapest. Zichy Nándor gróf urad. számvevői hivatala Bpest, I. Krisztina-u. 22. M. kir. állami jószágigazgatóság Arad. Továbbá számtalan pénzügyésznél, gyárban, kereskedőknél, iparkamara-nál, ügyvédek-nél, megyék-nél, városok-nál, közjegyzők-nél, érsek-nél, íróknál, tanároknál, iskolákban, uradalmaiknál stb. stb.

Remington írógépet kívánatra vételkötelezettség nélkül küldünk saját költségünkre az ország bármely részébe díjmentes bemutatásra és az egyszerű kezelést begyakorlására bárhova ugyancsak saját költségünkre küldjük ki tisztviselőinket. — Argyezék bérmentve és ingyen.

GLOGOWSKI és Társa BUDAPEST,
Erzsébet-tér 16.
Remington írógépek és Edison-mimeographok kizárólag
jogosított eladási telepe.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(Guttman és Wahl budapesti terménybizományi cég jelentése.)

Budapest, 1899. június 10.

Az időjárás e héten nagyjára száraz, derült és meleg volt, habár a hét vége felé mérsékelt légáramlatok a hőmérséklet csökkenését eredményezték. Csapadék egyes vidékeken csak szórányosan fordult elő és a vetések állása — kevés kivétellel — teljesen kielégítő. Rozsdahírek érkeznek ugyan, ezeknek azonban nem tulajdonítanak fontosságot, épp oly kevésé mint ama jelentéseknek, melyek a kór okozta üres kalászkokról szólnak. A várható terméseredményt illetően a remények így nagyjára bizalomteljesek és kívánatos volna, hogy azok ilyenek is maradjanak. A külföldön a helyzet a természetileg keveset változott. Az európai kiviteli államok tekintetével az eddigi kedvezőtlen időjárásra, már gyengébb esélyekkel bírnak, míg a közép-európai beviteli államokban a termés kilátások kedvezőek. Oroszországból és Romániából e héten is érkeztek panaszok és az eddigi, helyenként előfordult elégtelen csapadék helyett bő esőzésre volna szükség. A francia termést ez idő szerint csupán 7 millió hektoliterre becsülik a tavalyin alul, míg Németországban a múlt évhez megfelelő termést várnak. Az amerikai jelentések e héten kevésbé kedvezőtlenek, a várható terméseredmény azonban mindenesetre a tavalyin alul marad. Az argentiniai kínálat ugyancsak tetemesen gyengült.

A washingtoni hivatalos jelentés szerint az őszi buza vetések e hó 1-én 67-30% tesznek ki, tehát 8-9%-al kevesebbet, mint az elmúlt hónapban s 23-50% kevesebbet, mint a múlt év ugyane hónapjában. A tavaszbuza vetések e hó 1-én 91-4% s így a múlt év ugyane hónapjával szemben 9-5 százalékos rosszabbodást jelent.

E jelentés nálunk is némi emelkedést idézett elő, de nem oly mértékben, mint várták. Romániából továbbra is rossz hírek érkeznek. Egyes vidékekről szintén az eső, hideg, sőt fagy által okozott károkat jelenti, ami a határidőzletet ismét szilárd irányzatba terelte.

A külföldi piacok üzletmenetét illetően a különböző terméskilátások a spekuláczióknak ugyan ösztönzést adtak, hogy az üzletet részt vegyen ez azonban csak nagyon óvatosan történik és az árakban jelentékenyebb változás sem észlelhető. Amerikában a látható készletek tetemes gyarapodása — buzában 1,093.000 bushell — és gyengébb kiviteli kereslet az árfolyamok csökkenését eredményezte, annál inkább, mert a vetések állása felől is kevesebb panasz érkezett. Angliában a multheti jobb kereslet gyengült és az üzlet mérsékelt korlátok között maradt. A francia piacokon az árfolyamok ugyan gyakrabban variáltak, a múlt héthez viszonyítva azonban alig változtak, az összes többi kontinentális piacokon a fogyasztási kereslet valamivel jobb volt ugyan, a nélkül azonban, hogy ez az árakulást jelentékenyebben befolyásolta volna.

Nálunk a kínálat buzában gyenge, míg a kereslet aránylag jó maradt. Takarmánycikknek kevésé találtak érdeklődésre.

Az üzleti hét részleteiről következőket jelenthetjük:

Buza a hét kezdetével, tekintettel az emelkedő határidőpiacra, a malmok jó vételkedve mellett 5-10 krral magasabb árakon volt elhelyezhető; a kereslet azonban gyorsan alábbhagyott, a midőn a határidőárakban visszaesés következett be. A határidőpiac eseményei egyébként az egész hét folyamán befolyásolták a készáruüzlet forgalmát; emelkedtek, ha az októberi buza drágult és csökkentek; ha az októberi buza lnyhult. A hét vége felé a kereslet valamivel intenzívebb, mint-hogy ugy látszik a lisztüzlet is élénkebb és a kínálat nyersáruban gyenge. Kisebb árváltozások mellett szilárd hangulatban zárul az üzlet, melynél árak 15 krig emelkedtek. Az összefoglalom 90.000 mm. Idegen buzákban a kínálat korlátot. A helybeli „konzorcziós buzák”, melyek tetemes része oláh és szerb áruból állott, nagyjára elkeltek, újabb hozatalok pedig tekintettel a balkán államok kedvezőtlen terméskilátásaira, egyelőre nem várhatók. A hetihozatal 31,000 mm. tesz ki.

Rozs a hét kezdetével, bár csupán a fogyasztás czéljára, jobb érdeklődésre talált és teljes mult heti árakon volt elhelyezhető. A kereslet azonban hamarosan megszűnt és az árak alig tartottak. A forgalomban volt kb. 5000 mmázsa minőség szerint 6.90-7.20 frtot ért el helyben és Budapest távolságában átvéve. Prima áru valamivel drágábban is volt elhelyezhető.

Árpa (takarmány és hántolási czélokra) továbbra is el volt hanyagolva és nehezen volt értékesíthető. A forgalom gyárosok és hízalóknál egyaránt kismérvű maradt és helyben 6.15 frting fizettek. Szerb árpából helybeli gyárosoknál 4500 métermázsa kelt el 5.70-5.80 forintos árakon elvámoltan helyben.

Zab elég bő kínálat és aránylag jó vételkedv mellett áraban változatlan maradt. A forgalom körülbelül 4000 métermázst tesz ki, melyért szin és tisztaság szerint 5.70-6.— forintot fizettek helyben.

Tengeri csak korlátozottan volt forgalomban és néhány krajczarral a folyó határidő árán felül jegyez. Állomásokon átvéve elszállítási czélokra, különösen a Tiszavidéken volt jobb kereslet és valamivel a mult heti áraknál többet ért el.

Olajmagvak. Káposztarepcze üzlet nélkül névleg 11.25-12.— frton jegyez. Vadrepcze 5.—5.50 frton, lenmag 11.—12.— frton, gomborka 9.75-10.50. Káposztarepcze 1899. augusztusra szilárd irányzatot követett és 12.75 frting jegyzett, utóbb azonban ismét csendesebbre fordult és 12.50-55 frton zárul. Uj bánáti repcze júliusi szállításra bánáti hajóállomásokon 10.50-11.— frt között adatott el. Kendermag 11.—11.50 forint helyben.

Vetőmagvak. Fűrőshere változatlan. Bánáti vörőshere 38.—40.— frt felvidéki áru 40.—45.— frt, luczernát 45.—47.— frt, muharmag 6.—6.50 frt, búkköny 5.25-5.50 frt, baltacsim 12.50-13.50 frt között jegyez helyben.

Napi jelentés 1899. június 13.

Buza ma jól volt kinalva, a vételkedv is elég jó volt, a forgalom mintegy 15,000 mm.-t tesz ki, mely mennyiség változatlan tartott árak mellett kelt el.

1899. évi hó június 13-án a gabona-csarnokban a tükárságnál bejelentett gabona-eladások lajstroma.

Eladatott:

Tiszavidéki:	100 mm. 80 kg frt	9 87	3 óra
	150 " 79 " "	9 80	" "
	100 " 79 " "	9 85	" "
	100 mm. 79 kg frt	9 82	3 óra
	100 " 79 " "	9 70	" "
	100 mm. 79 kg. frt	9 65	3 óra
	200 " 78 " "	9 72	" "
	50 " 78 " "	9 60	" "
	150 " 78 " "	9 60	" "
	100 " 78 " "	9 55	" "
	100 " 78 " "	9 70	" "
	100 " 78 " "	9 70	" "
	100 " 78 " "	9 45	" "
	100 " 78 " "	9 80	" "
	100 " 78 " "	9 65	" "
	200 " 77 " "	9 75	" "
	650 " 77 " "	9 80	" "
	2500 " 76 " "	9 75	" "
	100 " 76 " "	9 60	" "
Fehérmegyei:	900 " 79 " "	9 75	" "
	400 " 78 " "	9 85	" "
	500 " 78 " "	9 60	" "
	100 " 77 " "	9 65	" "
Festvid.:	100 " 80 " "	9 82	" "
	800 " 79 " "	9 85	" "
	100 " 79 " "	9 72	" "
	100 " 78 " "	9 72	" "
	100 " 79 " "	9 67	" "
	150 " 79 " "	9 75	" "
	100 " 78 " "	9 65	" "
	100 " 77 " "	9 75	" "
Felsőmagyarországi:	150 " 76 " "	9 50	" "
	100 " 76 " "	9 50	" "
Bácskai:	1980 " 74 " "	9 37	" "
	220 " 74 " "	9 30	" "
Raktárúru:	2460 " 75 " "	9 32	" "
Szerbiai:	2000 " 75 " "	8 10	" "
	2000 " 75 " "	8 05	" "

Rozs gyengén kinaltatik s a kereslet is csekély, névleg 7 frtől 7-10 frting ér el Budapest távolságában. Árpa takarmányczélokra csekély vételkedvre talál 6-25 frt ér el helyben.

Tengeri a határidőpiac drágulása folytán 5-10 krral magasabban kelt el, mint az elmúlt héten. Helyben 4-6 1/2 frting, Budapest távolságában 4-60 frting tiszavidéki állomásokon 4-35 frting fizetik.

Zab változatlan 5-50-5-75 frting ér el helyben. Határidők valamivel alacsonyabban indulnak, csekély érdeklődés folytán tovább lnyhulnak, míg felezésekre ismét szilárdulnak.

Déli 12 órakor következőképp áll:

	Kötetett.	Déli ériat.
Buza júniusra . . .	0'-----	0'-----
" októberre . . .	0'-----	8-87-89
Rozs okt.	0'-----	6-87-90
Tengeri júliusra . . .	0'-----	4-59-61
" májusra	0'-----	4-81-82
Zab okt.	0'-----	5-59-61
Káp-repcze aug.	-----	12-80-90

Szeszüzlet.

Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári képviselő tudósítása.)

A szeszüzletben a hét elején az üzletmenet meglehetősen élénk volt és jó kereslet folytán a szeszarak azonnali szállításra 25 krral drágábban zárulnak, míg ellenben későbbi szállításra változatlan a jegyzés. Elkelt finomított szesz nagyban 54.75-55.— frting. Élesztőszesz felső-magyarországi fogyasztók és kereskedők által vásárolva 54.50-54.75 frting adózva és 19.50 frton szabad raktarra szállitva.

Exkontingens és denaturált szesz 25 krral drágább.

Mezőgazdasági szeszgyárak által kontingens nyerszesz e hétnél elején változatlan szilárd áron volt ki-

nálva és több tétel a multheti zárlatjegyzés szerint zárulva is lett.

A kontingens nyerszesz ára Budapestén 16.25-16.50 forint.

Bécsi jegyzés 17.80-18.20 frt kontingens nyerszeszért.

Prágai jegyzés 53.50-— frt adózott és 16-50 — frt adózatlan szeszért.

Trieszti jegyzés ———-10.25 frt kiviteli szeszért 90% hektoliterje.

A kivitel e héten több tétel finomított szeszt vásárolt, mely Dél-Törökország és Franciaország felé lett szállitva.

Vidéki szeszgyárak közül: Kenyérmező, Győr, N.-Várad, Arad változatlanul, a többiek 25 krral drágábban zárulnak.

Budapesti zárlatárak e héten: Finomított szesz 54.75-55.25 frt, élesztőszesz 54.50-55.— frt, nyerszesz adózva 53.75-54.25 frt, nyerszesz adózatlan (xekontingens) 13.75-14.— frt, denaturált szesz 18.75-19.— frt. Kontingens nyerszesz ———-

Az árak 10,000 literfokként hordó nélkül bérmentve budapesti vasútállomáshoz szállitva készpénzfizetés mellett értendők.

Százamoslók.

Változatlanul 5.25 frt a jegyzés 100 kilónként zsák nélkül ab vasut.

Heremagvak olomzárólása. *)

A budapesti m. kir. állami vetőmag-vizsgáló állomás az 1898/99. idényben f. évi június hó 13-ig bezárólag az alatt megnevezett magkereskedőknél és termelőknél a következő mennyiségű vetőmagvakat olomzárta:

	Luczerna Lóhere	Osszesen
m é t e r m á z s a		
Mauthner Odón, Budapest	3113	2902 6015
Haldek Ignác, Budapest	850	1852 2702
Klein Vilmos Szatmár	120	1399 1519
Frommer A. H. utóda 2) Bpest	489	762 1251
Magy. mezőg. szöv. Bpest	532	705 1237
Deutsch Gyula, Budapest	451	747 1148
I. Freund Sámuel, Szatmár	43	717 760
Beimel és fia Budapest	280	329 589
Kramer Lipót Budapest	96	197 293
Holländer A. és fia, Ungvár	23	245 268
Boross és Szalay	130	125 255
Szávoszt Emil, Budapest	87	136 223
Radványer L. L. Budapest	69	115 184
Fuchs Fülöp és fia, Budapest	141	16 157
Singer Zsigmond, Budapest	46	62 108
Lamberger Károly Bpest	60	19 79
Gr. Teleki Arvéd, Drassó	72	— 72
Felsenburg, B-Gyarmat	—	40 40
Feldmann Mór, Szatmár	—	12 12
Nöthling Vilmos Budapest	8	— 8
Keszner Izidor, M.-Sziget	—	7 7
Osszesen	6540	10387 16927

1) 163 zs. Angol perje.

2) 5 q. Biborhere, 20 zs. Baltacsim, 10 zs. Arvarozsnok, 3 zs. Vérfeji csabai, 11 zs. Francia perje, 6 zs. Angol perje, 6 zs. Csomos ebir.

*) A hazai mezőgazdaságra néve káros amerikai eredetű hereféle magvakat a magvizsgáló állomás nem plombozza.

Az Apolló közlajfinomítógyár-részvénytársaság üzleti tudósítása a „Köztelek” számára. Budapest, 1899 június 13.

Mai árakink:

Olaj: I. rendű Apolló-hengerolaj, világos 27-50 frt
 „ „ „ „ „ sötét 24-50 „
 „ „ „ „ „ orosz gépolaj világos 17-50 „
 legfinomabb amerikai tovitte zsír 28.— „
 finom „ „ „ „ 26.— „

netto 100 kgként, hordóval együtt, tiszta göngysúlyszámítással, fizetendő készpénzben 20% engedménnyel, vagy 4 havi váltóval, Pozsonyban átvéve. Ugyanezen olajok Budapestén átvéve 1 frtal drágábbak.

Petroleum: Liliom császárrolaj . 23-50 frt
 egysziv kőolaj . 20-75 „
 háromsziv kőolaj . 19-75 „
 csillagkereszt kőolaj 19.— „

netto 100 kgként, hordóval együtt, 20% tara, készpénzben engedmény nélkül Pozsonyban átvéve. Ugyanezen kőolajok Budapestén átvéve 50 krral drágábbak.

A központi vásárcsarnok árjegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiczikkek áraitól.

Magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetkezetének jelentése. 1899. június hó 10 ról.

Az elmúlt napok forgalma nagyon csendes lefolyású volt. A fogyasztás csökkenése különösen a vajnál, turónál és spárgánál volt érezhető. Daczára az árak hanyatlásának, a beküldés még mindig emelkedik; úgy hogy az árhanatlást meg nem akadályozhattuk.

áak.

és

arók,

ony- és

nyvák

zinüen, feketén

b minőségben,

kon:

ERNŐnél

ssy-ut sarkán.

ön eszközölteik.

natra küldetik.

TON

EK

ÜEK.

ZOKTATÁSÜGYI

Közlöny-ből.

és közoktatás-

Legfinomabb

nagy tartós-

Tel-

Min-

Leg-

BUDAPEST,

Ébet-tér 16.

rAPHOK KIZÁRÓLAG

Keresettek a korai főzelékek u. m. : zöldbab, borsó, tök. Gyümölcsféléknél a kerti eper és dinnye. A husnemek ára emelkedett, a forgalom élénk. A tojás ára szilárd. Vadban a kereslet élénk.

Áruink a következő áron keltek el és pedig: Husnemek: Marhahus I. hátulja 52-60, eleje 46-52 krajczáron kilónként. Borjúhus vidéki bőrben 44-50 kr hátulja 56-60 kr., eleje 48-52 kr. kilónként. Disznóhus 54-56 kr. kilónként.

Vad: Ózvak egészben 70 kr. kilója.

Tojás: alföldi 27-28 frt, erdélyi 26-27 frt ládanként.

Tej és termékek: teavaj 90-100 kr., főzővaj 70-80 kr., tejföl 24-26 kr. kilója.

Zöldségfélék: Spárga 15-45 kr. kilónként.

Borsó 6-7 frt mmászája. Tök 15-40 frt 100 drb.

Ugorka 4-10 frt 100 drb. Saláta 60-120 kr. 100 fej.

Gyümölcsfélék: a sárga dinnye 1.20-2.50 frt.

Ananász eper 40-60 kr. kilója.

(A székesfővárosi vásárcsarnok-igazgatóság jelentése. Budapest, 1899. június 12-ről.)

Hus. Marhahus hátulja I. oszt. 1 q frt 52-58, II. oszt. 50-52, III. oszt. 48-50, eleje I. oszt. 48-52, II. oszt. 44-48, III. oszt. 36-44, borjúhus hátulja I. oszt. 54-56, II. oszt. 52-54, eleje I. oszt. 50-56, II. oszt. 48-50, birkahus hátulja I. oszt. 42-44, II. oszt. 36-42, eleje I. oszt. 38-40, II. oszt. 32-38, bárány eleje 1 db 0-0-0, hátulja 0-0-0, sertés-hus magyar szalonnával elsőrendű 1 q 50-52, vidéki 36-48, szalonna nélkül elsőrendű 54-56, vidéki 36-44, sertés-hus porkölt 0-0-0, sertés-hus szerb szalonnával 0-0-0, szalonna nélkül 0-0-0, sertés-hus füstölt magyar 0-0-0, idegen (vidéki) 0-0-0, sonka nyers 1 kg. 60-90, füstölt bef. csonttal 0-90-1-0, csont nélkül 0-65-0-80, sonka füstölt külf. csont nélkül 0-0-0, szalonna sózott 1 q 46-0-48-0, füstölt 50-54, sertés-zsir hordóval 52-0-52-0, hordónélkül 50-0-50-0, kolbász nyers 1 kg. 0-0-0, füstölt 70-80, szalámi belföldi 180-165, külföldi 0-0-0, malacz szopós élő 1 db 0-0-0-0, tisztított 1-0-120.

Baromfi. a) Élő. Tyúk 1 pár frt 1-1-120 csirke 0-50-0-80, kappan hizott 0-0-0, sovány 0-0-0, rucza hizott 2-20-2-80, sovány 0-0-0-0, lud hizott 6-6-6, sovány 1-80-2-0, pulyka hizott 4-4-4, sovány 0-0-0-0. b) Tisztított. Tyúk 1 db frt 0-60-0-75, 1 kg. 0-0-0, csirke 1 db 0-45-0-60, 1 kg. 0-0-0, kappan hizott 1 db 0-0-0-0, 1 kg. 0-0-0, récze hizott 1 db 1-20-1-50, 1 kg. 55-60, félkövér 1 db 0-0-0-0, lud hizott 1 db 2-2-50, 1 kg. 60-0-65, félköv. 1 db 0-0-0-0, 1 kg. 0-0-0, pulyka hizott 1 db 2-2-50, 1 kg. 50-55, félkövér 1 db 0-0-0-0, 1 kg. 0-0-0, ludmáj 1 db 30-1-0, 1 kg. 1-20-1-60, ludzsir 1 kg. 0-8-1-0, idej liba 1 db 0-0-0-0.

Hal. Élő. Harcsa 1 kg. frt 0-70-0-90, csuka 0-70-0-90, ponty (dunai) 0-70-0-80, süllő 0-0-0-0, kecsge 0-0-0-0, márna 0-0-0-0, czompó 0-30-0-50, angolna 0-0-0-0, apró kevert 0-20-0-30, lazac 0-0-0-0, pisztráng 0-0-0-0.

Tej és tejtermékek. Tej 1 lit. frt 0-08-0-09, lefölözött 0-06-0-07, tejszín 0-0-0-0, tejföl 0-20-0-30, tehénvaj (tea) 1 kg. 0-70-1-0, I. rendű 0-50-0-65, II. r. 0-50-0-60, olvasztott 0-50-0-60, Margarin I. rendű 0-0-0-0, II. rendű 0-0-0-0, tehénturó 0-10-0-12, juhturó 38-40, lipői 0-30-0-50, juhsajt 0-32-48, emmenthali sajt 1-10-1-10, groji sajt 0-50-0-66.

Liszt és kenyéremű. Fehér kenyér 1 kg. frt 13-0-18-0, barna kenyér 11-0-14-0, rozskenyér 11-5-11-5. Buzaliszt 00 sz. 1 q 0-0-0, 0-0-0, 1-0-0, 2-0-0, 3-0-0, 4-0-0, 5-0-0.

Hüvelyesek. Lencse magyar 1 q frt 7-9, stokerai 24-35, borsó héjas magyar 7-00-15-00, koptatott magyar 13-15, külföldi 17-22, bab fehér apró 6-7, nagy 6-7-5, szines 7-0-8-0.

Tojás. Friss I. o. (1440 db.) 1 láda frt 27-5-28-50 II. oszt. (1440 db.) 28-0-27-0, meszes 0-0-0-0, orosz tojás 100 db. 0-0-0-0, tea tojás 1-80-2-50, törött tojás 0-0-0-0.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés frt 0-50-0-60 1 q 6-0-8-0, Petrezselyem 100 kötés 0-4-0-5, 1 q 6-8-0 zeller 100 drb 0-50-0-60, karalábé 1-5-2-0, vöröshagyma 100 köt. 0-50-0-70, 1 q 3-50-5-0, fohagyma 100 köt. 0-4-45, 1 q 30-35-0, vörösrépa 100 drb 1-0-1-40, fehérrépa 0-0, fejeskáposzta 16-20-0, kelkáposzta 100 db 1-3-1-8, vöröskáposzta 0-0-0-0, fejjesaláta 0-80-2-20, kötött saláta 0-0-0-0, burgonya, rózsa 1 q 2-50-2-50, sárga 2-30-2-50, külföldi 0-0-0-0, fekete retek 100 drb 0-0-0-0, uborka nagy salátának 10 drb 10-25-0, savanyítani való 100 db 2-4-0, savanyított 2-2-20, zöld papr. 15-0-30, tök főző 15-30, zöldbab 25-0-30-0, zöldborsó hüvelyes olasz 1 kg. 10-0-14, fejtett 1 lit. 22-0-25, tengeri 100 csö. 0-0-0, karfiol 100 drb 25-30-0, paradicsom 1 kg. 0-0-0-0, spárga 0-30-0-50, torma 1 q 10-12.

Gyümölcs. Fajalma 1 q frt 0-0-0-0, köz. alma 0-0-0-0, fajkörte 0-0-0-0, közönséges körte 0-0-0-0, szilva magva-váló 0-0-0-0, vörös 0-0-0-0, meggy faj 0-0-0-0, közönséges 0-0-0-0, ringló 0-0-0-0, barack kajszin 0-0-0-0, őszibarack 0-0-0-0, dinnye görög nagy 1 drb 0-0-0-0, kicsi 0-0-0-0, sárga faj 0-0-0-0, 1 kg. közönséges 0-0-0-0.

szőlő 1 kg. 0-0-0-0, csemege 0-0-0-0, dió (faj papir-héjú) 18-24, közönséges 14-0-20-0, mogoró 28-32, gesztenye magyar 0-0-0-0, olasz 0-0-0-0, narancs messinai 100 db 0-0-0-0, pugliai 0-0-0-0, mandarin 0-00-0-00, citrom 1-1-60, füge hordós 1 q 18-22, koszorús 18-20-0, datolya 40-42, mazsolaszőlő 38-68 egres 1 lit. 0-07-0-08, eper 1 kg. 0-35-1-00 kr.

Fűszerek italok. Paprika és I. rendű 1 q. frt 30-60, II. rendű 20-30, csöves 0-0-0-0, (szá-ritott) 0-0-0-0, köménymag 0-0-0-0, borsókemény 0-0-0-0, mák 1 q. frt 25-30, méz csurgatott 0-30-0-40, sejtékben 1 kg. 0-0-0-0, szappan szin 20-25, közönséges 0-0-0-0, fehérbor asztali palackban 1 lit. 0-40-0-50, vörös asztali palackban 0-40-0-50, házi pálinka palackban 0-0-0-0, ásványvíz palackban 0-0-0-0.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-utca, 1899. június 13.) A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére. Felhozott a szokott közlegekből 267 szekér réti széna, 5 szekér muhar-33 zsupszalma, 5 szekér alomszalma, 0 szekér takar-mányszalma, 5 szekér tengeriszár, 7 szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, zabosbúkköny, köles stb.), 800 zsák szecska. A forgalom közepes. Árak q-ként a következők: réti széna 180-300, muhar új 260-300, zsupszalma 150-190, alomszalma 120-140, egyéb takarmány 0-0-0-0, lóhere 0-0-0-0, takarmány-szalma 0-0-0-0, tengeriszár 0-0-0-0, luczerna 230-270, sarju 0-0-0-0, szalmaszecska 180-200, széna 0-0-0-0, új 0-0-0-0, zabosbúkköny 0-0-0-0. Összes kocsiszám 265, súly 318000 kg.

Allatvásárok.

Budapesti szurómarhavásár. Június hó 9 én. A székesfővárosi közigazgatóság és marhavásár igazgatóság jelentése.

Felhajtott: 1350 drb belföldi, 0 db galicziai, 0 drb tiroli, 29 db növendék élő borjú, 0 db élő bárány; 0 drb belföldi, 0 drb galicziai, 0 drb tiroli, 0 drb bécsi, 0 drb növendék borjú. 0 drb élőtt bárány, 0 drb élő kecske, 0 drb élőtt.

A vásár vontatott lefolyása volt.

Árak a következők: Élő borjúk: belföldi 0-0-0-0 frt, kivételesen 0-0-0-0 frt dbonkint, 27-40 frt, kivételesen 41-43 frt sulyra, növendék borjú 20-0-28 frt, kivételesen 0-0-0-0 frt dbonkint, 0-0-0-0 frt sulyra. Élőtt borjú: belföldi 0-0-0-0 frt, tiroli 0-0-0-0 frt, galicziai 0-0-0-0 frt, növendék borjú 0-0-0-0 frt dbkint, élőtt bárány 0-0-0-0 frt, bécsi élőtt borjú 0-0-0-0, kiv. 0-0-0-0 frt sulyra. Élő bárány 0-0-0-0 frt, kivételesen 18 frt élő kecske 0-0-0-0 frt páronkint. Hízalt ürü 0-0-0-0.

Budapesti juhvásár. 1899. június hó 12-én. (A székesfővárosi közigazgatóság és marhavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére).

Felhajtott: Belföldi hízalt ürü 374, feljavított juh 188, kisorolt kos 6, kiverő juh 0, bárány 0, kecske 0, boszniai 0, szerbiai 0, angol kereszt-tezés 63, romániai 0, durvaszörü 0 db.

Birkavásár lassu lefolyása volt.

Árak a következők: Belföldi hízalt ürü 10-0-22 frt páronkint, 22-0-22 50 frt 100 kiló élősúly szerint, kiv. 28-50 frt, feljavított juhok 16-18-0 páronkint, 20-22-0 frt sulyra, kisorolt kosok 0-0-0-0 pár., kiv. frt, kiverő juh 13-0-15-0 páronkint, 18-19-0, kiv frt sulyra, bárány 0-0-0-0, kecske 0-0-0-0, kiv. frt pár anya juh 0-0-0-0 pár., suly, szerbiai 0-0-0-0 anyajuh 0-0-0-0 frt páronkint, 100 kiló után 20 frt.

Bécsi vágómarhavásár. 1899. június 12 A bécsi marha- és húspénztár jelentése.

Összes felhajtás 4758 db. Ebből magyar 2877 db, galicziai 849 db, bukovinai 76, németországi 956 db, hízott 3709 db, legelő 0-0-0-0 db, fiatal 1049 db, ökör 3405 db, bika 628 db, tehén 647 db, bivaly 78 db.

Szombaton a vesztegvasárra 399 darab volt fel-hajtvá. A multhetivel szemben sokkal kisebb volt a felhajtás, ami az üzletet igen megszilárdította és az árak mm-kint 1/2-1 frrtal javultak. Az üzlet lassan bonyolódott le, de semmiképp sem úgy, amint vártuk volna. Eladatlan csak kevés maradt.

Árak: prima magyar 32-35-0-0 frt, szekunda 28-31 frt, tertia 24-27 frt. Galicziai prima 33-36-0-0 frt, szekunda 29-32 frt, tertia 25-28 frt. Német prima 35-38-0-0 frt, szekunda 31-34, tertia 26-30 frt. Konzervökrök: 0-0-0-0 és s., rosszabb minőségű 0-0-0-0 frt és s. Bika 24-34-0-0 frt és s., tehén 21-31 frt és bivaly 18-22-0-0 frt és s. (Kizárólagosan élősúlyra minden % levonás nélkül történnek. Az értékesítésben kitüntetett árak ugy értelmesebbek, hogy egy és ugyan-azon eladó, a jobb minőségű állatok kg-jáért p. o. 40 krt, a kiverésért pedig 35 krt kap.)

Egyes eladások: Magyar hízó ökrök. Eladók: Grubitsch V, Kopháza 28 Ar, Neumann testvérek, Arad 33 Ar, Schwartz M., Mátészalka 34 1/2 Ar.

Német hízóökrök. Eladók: Blau testvérek, Temesvár 32 Ar, Neumann testvérek, Arad 37 Ar.

Az alsó-ausztriai helytartóság elrendelte, hogy az eddig minden hét hétfőjén megtartott vesztegvasár ezentúl szombaton tartassék meg. A vesztegvasárra fel-hajtható állatok a vásárt megelőző pénteken kell, hogy rendeltetésük helyére megérkezzenek. Az eddig elzárt megyék közül a következő vármegyék vannak tudóvész miatt zár alá helyezve és csakis ezen vármegyékből nem hajthatók fel állatok a vásárra és pedig: Arva, Liptó, Nyitra és Trencsénmegyék és Nagy-Mihályról (Zemplénmegye).

Bécsi szurómarhavásár. 1899. június 8-án. Fel-hozott: 4035 borjú, 1967 élő sertés, 1265 kizsigerelt sertés, 219 kizsigerelt juh, 321 bárány.

Gyenge iránzat mellett, árak kg-kint 2-4 krt vesztettek. Kizsigerelt sertések üzlete a kevés kereslet következtében igen lanyha volt.

Árak kilogrammonként: kizsigerelt borjú 40-48 kr., prima 50-56 kr., primissima 58-62 kr., élő borjú 30-36 kr., prima 38-46 kr., primissima 48-52 (-) kr., fiatal sertés 40-48 kr., kizsigerelt sertés nehéz 48-52 kr., süldő 48-58 kr., kizsigerelt juh 34-44 kr., bárány páronként 4-12 kr.

Bécsi sertésvásár. 1899. június 13-án. (Schleiffel-der és társai bizományi cég távirati jelentése a „Köz-telek” részére).

Felhajtás: 2950 lengyel, 5523 magyar sertés, össze-sen 8473 drb.

A vásár forgalma igen lanyha volt. Ára kilónként élősúlyban fogyasztási adó nél-kül: prima 39-40-0-0 kr, kivételesen 41 kr, közepes 33-34-0-0 kr, könnyű 0-0-0-0 kr, süldő 38-46 kr.

Bécsi juhvásár. 1899. június hó 8-án. Felhajtás 830 db juh.

A forgalom valamivel élénkebb volt. Árak: export juh páronként 20-24-50, kivét., raczka 0-0-0-0, selejtes juh páronként 0-0-0-0 frt.

Szerkesztői üzenetek.

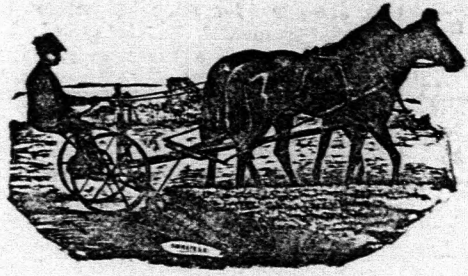
Kezdő gyümölcstermelő. D.-Szt.-György. Mint céljainak teljesen megfelelő gyümölcstermelési szak-munkát ajánljuk a földm. miniszter által kiadott és most már III-ik kiadásban megjelent: „Fatenyésztés”-t. Ára 1 korona. Megrendelhető: ifj. Nágel Ottó könyv-kereskedőnél Budapest, Muzeum-körút 2. sz.

M. F. urnak. A Karlinski-féle sertésvész elleni védő ojtóanyaggal ezideig Magyarországon nagyobb-mérvű kísérletezések nem történtek, véleményét róla nem is adhatunk. Sziveskedjék különben lapunk május hó 10-én megjelent 38-ik számának 756-ik lapján fog-laltakat elolvasni.

Az Orsz. magy. gazd. egyesület tulajdona. Az egyesületi tanács felügyelete alatt: Főszerkesztő és kiadásért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igaz-gatója. Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkára. Társzerkesztő: Buday Barnabás, az O. M. G. E. titkára.

Elsőrangú hazai gyártmány. Gözcseplők. Pentes ozim: ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR. RÉSZVÉNY-TÁRSULAT. BUDAPEST. Magyarország legnagyobb és egyedül gazdasági gépgyára, mely a gazdálkodáshoz szükséges összes gazdasági gépeket gyártja. Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozsánk fordulni. Részletes árjegyzékkel és szakaszi felvilágosítással díjmentesen szol-gálunk.

Saját gyártmányu

„Darling“ fűkaszálóink

és
„Handy“ marokrakó aratógépeink

felülmulják ugy ezélszerű szerkezet, mint tartóság tekintetében az eddig nálunk ismert **összes amerikai gyártmányokat**. E mellett **jelentékenyen olcsóbbak** a magas vám- és fuvarköltéssel behozott amerikai gépeknél.

Arajánlattal és esetleges felvilágosítással szives megkeresésre készséggel szolgálunk.

UMRATH és TÁRSA

mezőgazdasági gépgyárosok

* * **BUDAPEST**, * *

V. ker., Váci-körut 60. sz.

Ugyanott szénaforgatógépek, lógereblyék, (széna- és gabonagyűjtők), gőzcseplőkészletek, kazalozók stb. nagy választékban.

LUZ-féle valódi, teljesen ólommentes

Porcellán-zománctfestékek

falakon és mennyezeten oly mosható, igen elegáns és évekig tartó mázolat éretik el, melyen penész és gombaképződés teljesen lehetetlen. — Gazdasági üzemekben, uradalmakban, tejjgazdaságokban, évek óta kitünően bevált, tej- és vajkezelési helyiségek, gépházak, konyhák, fürdőszobák, kózetek, istállók stb. részére, valamint mindott, ahol tisztaságra nagy gondot fordítanak. — Alkalmazása rendkívül egyszerű és olcsó. Szakkörökből való számos elismerő nyilatkozattal, mintával, szinkarttyával és prospektussal szivesen szolgálnak az egyedüli gyárosok

Lutz Ede és Társa Pozsony, Gyár-ut 20.

Haszonbérleti hirdetmény.

A felséges uralkodó család alapítványai
ráczkevei uradalmához tartozó

felső-szunyoghi birtok

(Pestmegyében, Dömsöd község határában, vasuti állomás
Laczháza) **1900. évi október hó 1-étől**

haszonbérbe adatik.

A földbirtok területe **2316 kat. hold;**
900 hold szántófölddel, 300 hold réttel
és 900 hold legelővel, gazdasági épületekkel.

Haszonbérleti ajánlatok a beigérendő évi
bérösszeg 10%-ával

f. évi augusztus hó 31-ik napjáig

az **uradalmi főtiszttséghez Ráczkeven** nyújthatók be, a hol a haszonbérletre vonatkozó minden egyéb feltételek megtekinthetők.

Ráczkeven, 1899. május hó 17-én.

A felséges uralkodó család alapítványai
ráczkevei uradalmának
cs. és kir. főtiszttsége.

Eladó

legelő gazdaságainkból igen gazdag választékban fiatal, erős, edzett és hibátlan

erdélyi magyar faj
igás ökör

és 1, 2 és 3 éves

elsőrendű ökörborju.

A készlet nyáron át **1000 db körül van.** Anyagunkat már évek óta hazánk legtekintélyesebb uradalmi megelégedéssel vásárolják.

Megkeresésre **direct** megbízásokat is végrehajtunk.

Rakodás vétel napján **költségmentesen** hajtatik végre. Vonatközlekedés naponként négyszer.

Bővebb felvilágosítást nyújt:

László és Társai intézősége Nagy-Iklódon,

posta-, távirda- és vasutállomás.

Kolozsvár közelében szamosvölgyi vasut mentén.

KAINIT

nagyban és kicsinyben.

Megrendelhető az Országos Magyar Gazdasági Egyesülés társaság hivatalánál (Budapest Köstelek).

Á r a k:

nagyban waggon-rakományként ab Leopoldshall-Stassfurt, ömlesztett állapotban 106 frt, zsákban szállítva 130 frt. A vasuti szállítási költség a különböző távolságu rendeltetési állomások szerint 130—140 frt között váltakozik.

Kicsinyben mm.-ként zsákkal együtt budapesti raktárunkból egyesületi tagok részére 2 frt 80 kr., nem tagoknak 3 frt.

A megrendeléssel egyidejűleg a kainit árát egyesületünk pénztárához beküldeni kérjük, a szállítási költségek a küldemény átvételénél fizetendők.

Örökös gyertya

Korszakalkotó találmány, megbecsülhetetlen értékű szállodák, vendéglők s minden egyes háztartás részére.

Ára darabonként **csak 90 kr.** (A pénz előleges beküldése mellett portómentesen megküldve.)

KARL BENDER I.,
WIEN IV/1 L.

2119. ad. szám.

Hirdetmény

az alább megnevezett állomásokban elhelyezett esász. és kir. közös hadseregbeli csapatok élelemszükségleteinek biztosítása iránt.

A T Á R G Y A L Á S T A R T A T I K																									
mely napon	mely állomáson és hivatalban.	mely állomás számára	a jelenleg ahhoz tartozó helységekkel	mely csapat számára	mely időtartamra	A következő katonai élelem-szükségletre nézve											Bánatpénz				Kézvényelési határidő				
						naponként					vagy évenként körülbelül				havonként		a következő cikkekre				széna, szalma és szecska nézve				
						széna	szalma		alomszecska	agy	körülbelül		havonként		a következő cikkekre										
							széna	alomszecska			nyáron	télen	nyáron	télen	széna	szalma	fa	köszén	széna, szalma és szecska nézve	agyalmára	tüzelőfa és kőszénre				
						3400	4500	5600	2100	850	grammal		adag		mmázsa		köbméter	mmázsa	forint						
						1. Helyőrségi csapatok, intézetek és a cs. és kir. elszigetelt közös hadsereg számára.																			
						436	146	48	630	48	8790	4829	149	368	—	—	172	616	1300	600	—	300	Minden ötödik nap a csapat számára; a takarmány saját lovaknak az egész hónapra előlegesen is. Januárius 1-én, május 1-én és szeptember 1-én Félhavonként vagy havonként.		
						18	—	—	18	—	224	138	—	87	22	116	—	—	50	50	150	—			
						152	—	2	154	2	1928	1181	7	77	16	96	—	—	300	100	150	—			
						458	—	—	458	—	5684	3511	—	62	14	50	—	—	900	400	100	—			
						72	80	—	152	—	2208	1165	—	30	10	30	—	—	350	100	50	—			
						152	—	—	152	—	1887	1165	—	17	4	18	—	—	300	100	20	—			
						150	—	—	150	—	1862	1151	—	11	2	12	—	—	300	100	20	—			
						—	—	—	—	—	—	—	—	25	6	1	—	—	—	10	10	—			
						—	—	—	—	—	—	—	—	2	8	—	—	—	—	10	20	—			
						—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	4	—	—	—	—	—	—			
						40	—	—	40	—	497	307	—	52	25	134	—	—	100	50	200	—			
						—	—	—	—	—	—	—	—	—	112	593	150	175	—	—	780	140			
						41	—	—	41	—	509	315	—	130	13	23	71	560	80	60	40	190			
						516	—	—	516	—	6403	3955	—	192	—	—	—	—	960	370	—	—			
						718	108	—	826	—	10680	6330	—	316	19	48	296	1245	1400	600	100	500			
						24	—	—	24	—	298	184	—	46	5	23	42	230	40	25	25	90			
						8	—	—	8	—	100	62	—	36	8	40	—	—	15	10	50	—			
						1031	—	—	1031	—	12795	7900	—	163	5	28	125	690	1700	700	30	250			
						2. A fegyvergyakorlatra behívandó szabadságotlak, tartalékosok és póttartalékosok számára, egészben körülbelül:																			
						—	—	—	—	—	250	100	—	500	—	—	—	—	—	—	—	—			
						—	—	—	—	—	—	—	—	150	—	—	—	—	—	—	—				
						—	—	—	—	—	—	—	—	80	—	—	—	—	—	—	—				
						—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
						—	—	—	—	—	—	—	—	100	—	20	—	—	—	—	—	—			
						—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
						—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
						—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
						—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
						—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
						3. A t v o n u l á s o k. Az átvonulásra való élelmi cikkek szállítására a fentemlített állomásokra az ajánlatok a feltételi füzet IV. pontja értelmében teendők.																			

Észrevétel.

A) A cs. és kir. hadsereg katonai közigazgatása határozottan fentartja magának a netán rendelkezésére álló saját készleteit a szerződési időszakon át használatba vétetni.

B) Minden állomáson köteles a bérlő a takarmányadag javítása által a folyó szükséglet és azontúl tartandó negyedrészt ellen eredő többletet az elfogadott árért kiszolgáltatni.

C) Az alomszalma $\frac{1}{4}$ részének zsupszalmából kell állania.

D) Az ajánlatban határozottan kiteendő a **fa neme** pl. cserfa, bükkfa stb. és a **hasábok hossza**, azután vajjon **úsztatlan-e**; a köszénél pedig a telep és a bánya megnevezendő.

A **soproni** állomás részére kiválólág **Brennbergi köszén** vétetik igénybe.

E) Pozsony, Komárom, Győr, Esztergom és Sopronban a vállalkozó köteles az elfogadott árért a meghatározott időn át egy esetleg összpontosítandó lovashadosztály vagy gyalogezred és pedig gyalog- vagy lovasdandárban vagy pedig gyalog-hadosztályban tartandó gyakorlatok számára szükségelt többletet is kiszolgáltatni. A nagy-kanisai állomáson az 5. számú lószorozási bizottság szükséglete, mely előre meg nem határozható és hirdetményben csak általánosan felvétellett, a vállalkozó által az elfogadott árért beszállítandó.

F) A Szombathelyre nyert szénaszállítás vállalkozója köteles a katonai állam által az élelmezési fiókraktárnál bérben birt szénaraktárt évi 1000 frt bérért a szállítási 1899/1900. időtartamra bére venni. Ezenkívül köteles a vállalkozó ezen bérbeadás alkalmából a katonai államnak előírt házadót a pótlékokkal, továbbá a jövedelmi adót és a többi, a törvény által a bérlőt illető járulékokat viselni, illetőleg a megállapított határidőben készpénzben megfizetni, vagy az államnak megtéríteni.

G) A mozgósítás esetére vonatkozó külön határozványok a szállítási feltételek füzete XXIV. cikkében foglaltatnak.

1. A császári és kir. közös hadsereg fent kimutatott élelmi szükségleteinek biztosítása végett a táblázatban megjelölt napokon, kizárólagosan írásbeli ajánlatok útján, nyilvános tárgyalás fog tartatni.

2. Minden ajánlattevő, a szerződési kötelezettségben már álló és teljesen jóhítelűnek bizonyult, vagy a tárgyaló bizottság előtt vállalatképeseknek és megbízhatóknak ismert vállalkozók kivételével, üzleti képességét s erre vagyonának elégséges voltát, a kereskedelmi és iparkamara által, ha pedig a kereskedelmi lajstromba bejegyzett cégje nem volna, az illetékes gazdasági egylet által kiállított bizonyítványon igazolni tartozik. — Bizonyítványok, melyek a tárgyalás napjától számított két hónál korábbi kelettel bírnak, tekintetbe nem vétetnek. — A bizonyítványokban igazolandó vállalatképesség iránya és terjedelme a fentebbi táblázatban van megjelölve.

Az ilyen bizonyítványok nem az ajánlattevő, hanem a kiállító kamara vagy egyesület által, a tárgyalást megelőző napig mint „bizalmas és sürgős” a tárgyaló bizottságoknak beküldendők. Az elkérés követelményeit minden körülmények között a fél viseli.

3. Az alábbi mintának teljesen megfelelőleg szerkesztett, 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatoknak, lepecsételt boríték alatt, az előírt bántpénzekkel együtt az illető állomás szükségletének tárgyalására kitézött napon legkésőbb délelőtti 10 óráig kell a tárgyaló

bizottsághoz beérkezniük, későbbben érkező vagy távirati uton tett ajánlatok nem vétetnek tekintetbe.

4. Ha valamely ajánlatban a számokkal és betűkkel irt ár között eltérés mutatkoznék, akkor a betűkkel írott ár fog helyesnek tekintetni.

5. A részletesebb feltételek Pozsonyban, Komáromban és Sopronban 1899. évi június hó 1-én keltezett két-két összehangzó példányban elkészített, a szállítási feltételeket tartalmazó füzetben foglaltatnak, és a pozsonyi, komáromi valamint a soproni cs. és kir. élelmezési raktáraknál (árkúsonként 4 krajzárért) mindenki által megkapható.

6. A községek bántpénz vagy óvadék letételétől fel vannak mentve.

Termelők és mezőgazdasági egyesületek azon vállalatokra nézve, a melyet saját termelésükkel teljesíteni képesek, óvadék letétele alól szintén fel vannak mentve. Termelők, mezőgazdasági egyesületek és termelők ajánlatai, egyenlő árak mellett, más vállalkozókkal szemben előnyben részesülnek.

7. Összetes ajánlatok csak akkor vétetnek tekintetbe, ha azok a cs. és kir. hadsereg szükségleteit illetőleg a feltételi füzet XVII-ik cikkelyében meghatározott kereten belül tételnek és ha együtt véve az egyenkint tett ajánlatoknál előnyösebbek. **Tüzelőfa és köszénre ajánlatok azokkal széna és szalmára együtt nem tehetők.** — Nem egynemű cikkeknek az ajánlatban az ár minden egyes cikkre nézve külön kitüntetendő.

8. A beszállításoknak a fentebbi táblázatban felsorolt állomásokon kell történnie, és köteles a szállító az ágyszalmát, tüzfát vagy köszénét a szállítási feltételek füzetének X-ik cikkelye értelmében a laktanyákba, illetőleg a csapatok elhelyezésére szolgáló egyéb megtérítés nélkül elfuvarozni.

Ha a szállító erre vállalkozni nem akar, ennek ajánlatában — az esetleg külön igényelt fuvardijak kitüntetése mellett — határozott kifejezést kell adnia, mert ellenesetben az vélelmezettvén, hogy a fuvardij a felajánlott szállítási árban már befoglaltatik, külön fuvardijra igényt nem támaszthat.

Az élelmezési szükségleteknek az állomáshoz tartozó helyiségekbe való elfuvarozására nézve az előkészített feltételi füzet XVII. pontja értelmében külön ajánlat teendő, mert különben feltételeztetik, hogy az elfuvarozás a követelt szállítási árban már befoglaltatik.

Ha az elfuvarozásra többen egyenlő árak mellett ajánlkoznak, akkor ezek közül az, ki az illető cikkeknek szállítását elnyerte, előnyben részesül.

9. Az ajánlkozók a hadseregigazgatás irányában ajánlatuk elfogadása iránti nyilatkozata tekintetében lemondanak az 1875. XXXVII. törvénycikk 314. és 315. §§-ában — valamely ajánlat elfogadása iránti nyilatkozatra nézve — megállapított határidőnek betartásáról.

10. Tartalékkészletek készentartása végett a feltételi füzet VII-ik pontjára külön figyelemztetik.

11. **Ajánlatok kevesebb mint 14 napi határidővel nem fogadtatnak el.**

12. A szállítási feltételek füzetében foglaltak betartására már ajánlatának benyújtásával minden ajánlattevő kötelezve van.

Kelt Pozsonyban, 1899. évi június hó 1-én.

Cs. és kir. 5. hadtest hadbiztossága.

Ajánlati minta.

50 kros
bélyeg

Én alulirt az 1899. évi június hó 1-én, 2119. ad sz. kelt hirdetmény alapján kötelezem magamat, hogy az N.....

állomáson s az ahhoz tartozó helyiségeken szükséges:

	szóval	kr., szóval	krajzárval,
szénának 5600 grammos adagját
alomszalmának 2100 " " "
szecsának 850 " " "
ágyszalmának métermázsáját
kemény tüzfának köbméterét
köszén (milyen fajtájú) métermázsáját

189... évi 1-től 19... évi hó végeig terjedő időtartamra szállítani, továbbá az átvonuló élelmezést is a cs. és kir. közös hadsereg részére, az előkészített feltételi füzet IV. cikkelye értelmében kiszolgáltatnom és ezen cikkek elfuvarozását a szükséglet helyére — a fent részletezett árakba már beleértve — elvállalom (a szükséglet helyére való elfuvarozás nélkül), mely ajánlatomért a mellékelt, külön borítékba zárt (vagy: az ide esatolt elismervény szerint a pénztárnál letéteményezett semmi más kötelezettségért nem szavatoló) nevezetesen összesen forint bántpénzzel kezeskedem.

Továbbá kötelezem magamat azon esetben, ha a szállítást elnyerem, hogy legkésőbb 14 nappal az eziránti hivatalos értesítés után bántpénzemet a 10 százaléknál óvadék erejéig kiegészítendem, s ha ezt elmulasztanám, a hadseregigazgatást feljogosítom arra, hogy ezen kiegészítést a kijáró szállítási keresetemből való levonás útján eszközöltesse.

Egyébiránt a hirdetményben közzétett feltételeken kívül, a tárgyalásra előkészített 1899. évi június hó 1-én keltezett feltételi füzetekben foglaltaknak is alávetem magamat.

Az N.....nek N-ben kelt ide mellékelt értesítése szerint a megbízhatóságomról és vállalatképességemről szóló bizonyítvány közvetlenül aznek fog atkületni.

Kelt N.....ben, 189..... hóén.

N. N. (vezeték- és keresztnév, lakhely, megye.)

Az ajánlat lepecsételendő és borítékára irandó:

„Ajánlat az 189.....-án kihirdetett s 189.....-én tartandó tárgyaláshoz.”

A letéteményezett bántpénz az ajánlatban részletezendő, a külön borítékban pedig ennek tartalma (készpénz vagy értékpapírok) számokkal és szóval kiirandó.

LYAM.

apatok

nyelési

aridő

ágyzalmára

tüzelőfa és kőszénre

Januárius 1-én, május 1-én és szeptember 1-én

Felhavonként vagy havonként.

karmányra
a kézvénye-
határidő, ha
nyok vagy
pat érdekei
megkivánják
ez által a
árnak több
nem okoz-
10 egész 15
a terület
ztosság által
szállítóval
rtőleg meg-
zabbíthatók.

Hirdetési ár 15 szög 30 kr., ezen felül minden szög 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Czim közlésénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték.

KIS HIRDETÉSEK.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom természet, továbbá állást keresők és adók hirdetésnyel vétetnek fel e kedvezményes rovatban.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Gróf
Erdődy Ferenc jánosvári urad. sajtóváros egy a sajtó a vágygártás terén több évi gyakorlattal bíró egyén sajtómesternek keresetlik. Bizonyítvány s egyéb okmányokkal felszerelt folyamodványok jánosvári urad. tisztviselőhöz benyújtandók. A bizonyítványok s egyéb okmányok fel nem fogadás esetén vissza küldetnek. Az állás azonnal elfoglalandó. 8002

Dávodpusztai

bérgazdaságban egy földmives-iskolát végzett, külcsári teen-ókkal megbízható gazdasági gyakorlott felvételt. Évi fizetése, lakás, fűtés, világítás, élelmezés és szatózást forint. Kik e téren gyakorlattal bírnak, előnyben részesülnek. Ajánlatok sajtóközleg irt bizonyítvány másolatát folyamodványaitat f. 6. június hó 29-ig Bacsó Antal ispanhoz Dávod, u. p. Bőhőnye küldjék. 8012

Gazdasági segéd

július hó elsőjével felvétetik. Pályázni szándékoztok kérvényei és bizonyítvány másolatát, melyek vissza nem küldetnek, a herceg Windisch-Graetz Lajos Jószágigazgatóságához Sárospatakra intézendők. 8020

Nőtlen

gazdasági gyakorlott vagy irnok keresetlik egy zalamogyi bérgazdaságba július 1-re. Kívánatuk egy a gazdaság, mint a szőlőművelés körül jártasság. Fizetés 240 krt s mosson kívül teljes ellátás. Ajánlatok Szűcs Zsigmond, Derges u. p. Zalagőganfára intézendők. 8008

Gazdasági

segédlistát keresetlik Fehérmege északi részében feltűnő intenzív kezelt nagyobb gazdaságba. Fizetési feltételek megállapodás szerint. Megkívánatuk a pályázóktól, hogy nőtlen, gazdasági gyakorlattal s elméleti képzettséggel rendelkező egyének legyenek és a német nyelvet legalább is szóbelleg bírják. Jelentkezések a bizonyítvány-másolatokkal együtt, a melyek vissza nem küldetnek: lovag Keisler Gusztáv gazdasága Pta-Csordakút, posta Bicske czim alatt küldendők; a kinevezés szerényes bemutatkozás alapján várható. 8028

A f. évi

cséplési időnyre ellenőr keresetlik; belépés július hó 15., fizetés 50 frt és teljes ellátás. Ezen állásra csak gazdasági tanítványt végzett gazdaság pályázhat. A pályázati kérvények és az okmány-másolatok, melyek vissza nem térítetnek, alóli czim alatt küldendők: Dr. Zichy János gazdasága, Zichy-Ujfalu. 8054

Irnok,

ki a gazdaságban jártas és szép írással bír, 120 frt évi fizetés és teljes ellátással felvétetik. Bizonyítvány másolatokkal felszerelt ajánlatok küldendők Deutch Andorhoz, Temes-Butyin. 8068

Kerestetik

egy katona kötelezettségének eleget tett, földmives-iskolát végzett, legalább két évi gyakorlattal bíró, jó erkölcsű, szorgalmas, megbízható nőtlen egyén ispannak. Évi fizetése (300) kettőszáz forint mosson kívül, teljes ellátás és egy évi kintnő magaviselés után, érdeme szerint fizetés javítás. Földmives iskolát, szolgálati bizonyítvány-másolatok, sajtóközleg irt folyamodványok küldendők Karacsony Sándor intéző gazdatiszthoz via Szamosújvár, Kékésen. 8032

Gépezés-kovács

kerestetik egy gazdaságba hol szeszgyár is van, egy cséplő, két aratógép stb. gazdasági gépek mellé. Kötelező az összes kovácsmunkát is végezni. Állás azonnal elfoglalható. Ajánlatok június 20-ig „Uradaim” intézőség, Nagy-Zábláthon-czimre küldendők. 8035

Gazdatiszt,

nőtlen, több évi gyakorlattal kerestetik. Fizetése évente 300 frt készpénz és teljes ellátás, mosás nélkül. Belépés július 20-án. Folyamodványok és bizonyítvány-másolatok Breuer Testvérekhez, Bánok-Szent-Györgyre küldendők. 8059

Irnoki állás.

A mindszent-alyói hitbizományi uradalomban egy irnoki állás jött úrbeszedbe. Pályázótól megkívánatjuk felsőbb gazdasági intézeti végzettség, a magyar s német nyelvből egy szó, mint írásban tökéletes jártasság. Fizetése évi 200 frt s teljes ellátás. Köllög felszerelt, de csak másolatokkal ellátott sajátkezüleg irt kérvények az azonnal elfoglalandó állásra mielőbb beküldendők Uradaim Főintézőség, Osongrad-Sándorfalva. 8044

A nagymargittai

gazdaságban f. évi július hó 1-re egy oklevéles gépezés-kovácsi állás körül betöltésre. Szükséges, hogy az illető mindkét szakmában tökéletes jártassággal bírjon, egy szinte oklevéllel bírjon arról, hogy stabil és kondenzációs gép kezelését érti. Évi javadalmazás 400 frt 40 pozár mérő bunza, 8 pozár m. árpa, 40 kg. szalonna, 40 k. só, 1 és fél kat. hold tengeri, 200 □ öl kerti föld, egy darab tehén-, két darab sertéstartás, (legelő) kötelez egy alkalmas kovácslegényt és egy inast tartatni. Pályázni szándékoztok küldjék oklevél s működésükéről szóló bizonyítványok másolatát Weisz János tisztartó czimen, Nagy-Margitta, Torontálmegye. 8027

Egy

a mezőgazdaság minden ágában gyakorlattal jártas és nagyobb gazdaságokban már hosszabb ideig működött, eredményes rendelkező gazdatisztra van szükségem. Az állás rögtön elfoglalható és 500 frt készpénz, rendszeres conventió és jószágtartással díjazatik. Különben feltételek megállapodás szerint. Ajánlatok Deutch Arthur czimre Pa-Tóviskes, u. p. Dévanyára intézendők. 8027

Irnoki

állás töltendő be azonnal a múltóságos Báro Vécsey József ur Csegődi uradalmában. Évi fizetés 240 frt és teljes ellátás, mosson kívül. Pályázhatnak gazd. tanítványt végzett fiatal emberek. Folyamodványok „Uradaim” intézőséghez” Csegőd, posta Jánk (Szatmármegye) czimzendők. 8029

A felsősegsdi

uradalom főbérnökéhez kerestetik azonnal belépésre egy felsőbb gazdasági iskolát végzett gazdasági irnok; fizetése évente 240 forint és szabad ellátás. Folyamodványok bizonyítvány másolatokkal, mely utóbbiak vissza nem adatnak czimzendők Meller Dávidhoz, Felsősegsdi (Somogy). 8034

Gyakornok

kerestetik azonnali belépésre, egyelőre teljes ellátásért, beváltás esetén rendszeres fizetéssel, Kramer Mórhoz, Aranyos, Komárommegye. 8066

ÁLLÁST KERESŐK.

Földmives

iskolát jó sikerrel végzett, 25 éves fiatal ember, 7 évi gyakorlattal, megfelelő állást keres. Szives megkeresések kéretnek a kiadóhivatalban megadható czimre. 8040

Tapasztalt

főkeretész, nős, kert-, gyümölcs- és szőlőszeti iskolát végzett, felmondatlan állásban, nagyobb uradalomban állást keres. Ajánlatokat átvesz Varga Imre, Budapest, Szt.-Istókus kórház. 8038

Irnok,

izir vallású, ki felmondatlan állásban van, 3 és fél évi gyakorlattal bír, állását változtatni óhajtja. Szives megkeresések „Szorgalom” 8064* jel alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 8064

Ispáni,

számtartó, pénztárnoki vagy titkári állást keres egy hason minőségben 16 év óta alkalmazásban levő, a magyar s német nyelvet szóban s írásban teljesen bíró, s horvátul is beszélő, igen jó bizonyítványokkal rendelkező 39 éves, román, kat. vallású nőtlen gazdasági tiszt. Ajánlatokat K. L. 40. jel alatt e lap kiadóhivatalába kéretnek. 8065

Földmives

iskolát végzett, 24 éves, nőtlen fiatal ember, némi gyakorlattal gazdál vagy felügyelő állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 8039

Földmives-iskolát

jó sikerrel végzett, nős egyén, 5 évi gyakorlattal bíró gazdaságit, a ki jelenleg 1000 holdas gazdaságban mint ispan működik, hol tehénmestert, sertéstenyésztést van, a szőlőművelést és borkészítést is végzi, jártas az egyszerű könyvezetében is, 1898. nov. hó 1-ére alkalmazást keres. Szives megkereséseket kér „Szorgalmas” jellege alatt a kiadóhivatalba. 8062

Szűcsjártó,

koesi-fényező és kárpitos, nős, gyermektelen, óhajt uradalomban konvencióra állást nyerni. Czim Kubay Gyula, Erzsébetfalva, Sorokári-ut 52. sz. 8057

ÁLLATOK.

Tenyész-juh eladás

gróf Battyány László horti uradalmából bérbeszedés miatt a juhászt felhagyatik és 100 drb rambouillet tenyészkos — darabonként 12 frtjával — valamint anyák is eladó. Megkérhetők bármikor a helyszínen posta és vasúti állomás, helyben. 8007

A sághi

bérgazdaságban (vasut- és távírdá állomás: Ságk-Köny) 350 db 4 éves középfinom gyapjas ürű és 30 db fiatal számfelüti középfinom kos van eladásra felállítva. Venni szándékoztok forduljanak a sághi gazdaság kezébe. 8001

növendék ökör és üsző borjakat megvetelre ajánlanak

KLEIN ÉS SPITZER Kis-Cselli kereskedők. Megrendelések egyesség szerint bármikor is elfogadhatnak. 8055

Eladó tehénmestert.

41 darab tehén, melyek közül 14 Államilag importált pinzgauti, 27 bonyhádi és 2 darab telivér simmenthali bika, tenyészirányváltós folytán részben vagy egészen eladó. Tehénenként részben hasasak, részben borjakak. Czim a kiadóhivatalban. 8055

Kos eladás.

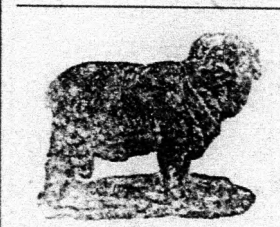
A pécsi ft. káptalani uradalom sumonyi gazdaságában 46 drb négy éves merino (raczka keresztelés) tenyészkos eladásra előjegyeztetett. Venni szándékoztok e hó végéig bármikor ezeket megkérhetitek. Kívánatra páronként választék szerint 40—80 frtig azonnal átvehetők. Bővebb felvilágosítást az intézőség adhat Sumony (Baranyamegye) vasut állomás. 8019

Tenyészkanok.

Tiszavérű Báltasszékrol származó mangoltca 8 db éves kan eladó Hanzely János szt.-andrási gazdaságban, posta Bölske. 7412

Elsőrangú

etschthali tehének és üszők eladó Maár Zoltán alattányi birtokosnál. 8041

A bábolnai ménésbirtokon

37 drb 1—1½ éves rambouillet fajta 80—100 kg. súlyu tenyészkos

gyapjában darabonként 30—50 frton eladó.

Felvilágosítást nyujt az igazgatóság Bábolnán.

Budapest, 1899. június hó 4-én.

Földmivelésügyi m. kir. minister.

Nagyméltóságú

Órgróf Pallavicini Sándor ur mind-szent-alyói hitb. uradalmá

rambouillet-juhászatából

eladásra fel van állítva: 8052

34 db 2—5 éves kos, 894 db 3—5 éves ürű, 399 db 2—5 éves nőtény, összesen 1327 db számfelüti juh.

Csongrád - Sándorfalva, Homoki major, 1899. június hó.

WOLF JÁNOS, urad. főintéző.

Kerések

megvetelre 150 darab, 1 és fél éves, kimiskarolt vészen átment sülőt. Ajánlatok kéretnek Mandl Mór urhoz Pinczehely, Tolna. 8046

VEGYESEK.

Előjegyzést
gyökeres szőlőültvényekre, úgy szintén sima és gyökeres amerikai szőlővesszőkre elfogad Bajor József állami felügyelet alatt álló szőlőtelepe Ráczalmason. Tessék árjegyzéket kérni! 8026

Földbérlet.

Kerések ez idei észre 600-tól 1000 holdig 1. minőségű birtokot bérbé. Uri lakás és vasut vagy város közelsége megkívánatjuk. Czim a kiadóhivatalban. 8045

Kézi repesény-irtó.

Könnyű, praktikus, egyszerű, ára 5 frt. Szab. hernyófákljak

a hernyó fészkek el-égetéséhez, petroleum és spiritus égőre, 3 drb 2 frt. Franz Zimmer, Wien 6/1. Getreidemarkt 1/K.

Szabadalmazottan impregnált sohasem rothadó vízhatlan takaró.

PONYVÁK és mindennemű Terményszák

a legolcsóbb gyári áron kaphatók FISCHER J.

ponyva- és zságyarában Budapest, Nagykorona-u. 18. Minták kívánatra szivesen küldetnek.

Teljesen új és működésben levő, árverésen vett

gőzmalom

eladó Véndemen Baranyában minden feltételek mellett olcsón. (35 löcrejű stabil kazán 2 hengerezék 21/a 1 pár franczia és 1 pár patikán malomkö kopatók stb.) Közvetítők díjaztatnak. Bővebb értesítést ad a tulajdonos Maschek Borbála, Hidasd-Ofaluban. 7987

Tej.

Tejtermelők, kik jövő észre biztos verővel szerződni óhajtának, sziveskedjenek mielőbb hozzám fordulni Spitzer Jakab, Budapest, VII. Rombach-utca 13. sz. 7983

Az ar.-maróthi

hitb. uradalomhoz tartozó, mintegy 650 magyar hold területű gazdasági birtok, a hozzá tartozó emeletes urilak és gazdasági épületekkel 1900. év október hó 1-től több évre haszonbérbe adatik, esetleg örök áron eladatik, mely utóbbi esetben hozzájárul a fentebbihez még 600 hold erdő és 10 hold amerikai alanya ojtott kintnő minőségű szőlő. Bővebb felvilágosítást nyujt: Gróf Erdődy Imre központi irodája 7989 Galgócson.

Tejvétel.

Nagyobb mennyiségű tej vétele kerestetik. Ajánlatok e lapok kiadóhivatalához czimzendők. „Szerződés” jellege alatt. 7984

Földbérlet.

Kerések 400—1000 kataszti holdas első minőségű birtokot az idej észre. Kívánatos vasuti állomás közelsége. Ajánlatok e lap kiadóhivatalába kéretnek. 8022

Ia- Csillagfürt

olcsón kapható DANCZE KURZMANNAL Podgórze, 8023 vasutállomás K r a k k ó.

Repeszt,

mindenféle gabonát és gazdasági magot (romlott árut is) legmagasabb áron értékesít

WOLF SOMA,

mag, gabona- és terményügynöksége (külföldi cégek képviselője) Budapest, Károly-körút 26.

Birtok eladás.

Balassa-Gyarmattól 1/2 órányira 700 holdas birtok, 850 hold kintnőn álló ősz és tavaszi vetéssel, 120 hold löbere vetéssel, élő és holt felszereléssel jutányos árban és kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Czim a kiadóhivatalban. 8053

Repeze, buza, árpa stb. aratásra és szálás takarmányadalgalására

SZABADALMAZOTT KEVESEPORTIO

KÖTELEK

BELLAN MATIAS

BÁCS-CSÉBEN

sok évi tartósságukat tekintve olcsóbbak a szalmaköteleknél. Ugyanott mindennemű Gazdasági kötéltáruk jótállással, hogy az első minőség, hosszuzalú bácskai kenderből készült, legjutányosabban beszereshetők. Tessék árlapot kérni!

Szabadalmazott kosárbetétek

gőzcséplőgépek számára kaphatók a feltalálónál, a ki teljes felelősséget vállal, hogy a szalmából a gabonát tisztán ki lehet csépleni. Árjegyzéket és felvilágosítást díjtalanul küld

Bajzath Ignác, Székelyhid. 7821

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével

hajlandó vagyok elvállalni; épügy

mélyrigolozást szőlő-telepítésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alanti czímhez forduljanak.

WOLFF ERNŐ, BUDAPEST-KELENFÖLD.

Cs. és kir. katonai építészeti osztály Budapesten.

1210/V.C. sz.

Értesítés.

A Budapesten, Lapos-dűlön levő **Gróf Pálffy János**

laktanya trágyája

a legtöbbet ígérőnek **1899. október 1-től, 1902. szeptember végéig bérbe adatik.**

Az ajánlatok **1899. július hó 15-ikének dél-előtti 10 óráig** a budapesti cs. és kir. katonai építészeti osztályához (Vár, Színház-utca 13.) nyújtandók be, a hol a szerződési feltételek is megtekinthetők. Bánatpénz 50 frt.

Budapest, 1899. június 1-én.

A budapesti cs. és kir. katonai építészeti osztály kezelő bizottsága.

8050

Kapható

egész éven át **legelső rendű fiatal nehéz**

erdélyi igás ökör

Papp Antalnál,
Szamosujvárt.

A készlet egész éven át állandóan 800—1000 darab. 8061

A „**SZEGEDI KENDERFONÓGYÁR R.-T.**“ **SZEGEDEN**

ajánlja saját készítményü tiszta kenderfonalakkól előállított

valódi kenderzsákjait,

melyek a hasonló elnevezés alatt forgalomba hozott, de csak len, sőt nagyrészt jutából készített többi gyártmányokat **tartósságra messze felülmulják** és ennél fogva gazdaságokban kezelési czélokra kiválóan alkalmasak.

A zsákok **hectoliteres és 2 vékás** nagyságban állandóan raktáron vannak.

Hirdetmény.

Szilágyvármegyébe kebelezett Nagy-Poroszló község határán fekvő, Jasztrabszky Irma urnó nagykárolyi lakos tulajdonát képező, mintegy **600 kat. hold szántó, 130 kat. hold legelő,** és **20 hold kaszálóbirtok,** megfelelő lak- és gazdasági épületekkel, vásárvám-, révjog-, koresmaház- és vízimalommal együtt

==== folyó év október hó 1-től fogva 8043

hat évre bérbeadó.

A gazdasági felszerelés is átvehető. A bérleti feltételek megtudhatók

Borody György ügyvédnél, Nagy-Károlyban és Péchy Imre főszolgabírónál, Zsibón.

A mesterséges borok készítésének

forgalomba hozatalának tilalmáról szóló

Törvény.

Magyarázó jegyzetekkel ellátta:

Dr. LÖNYAY FERENCZ.

Ára 80 kr.

A sertés javítása és hizlalása

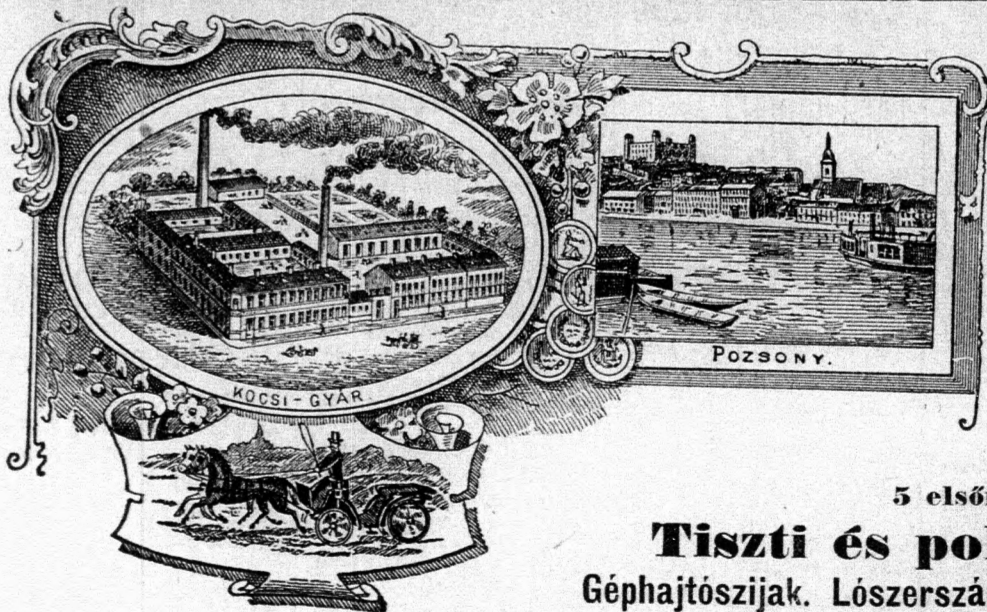
gazdák és hizlalók használatára.

Irta:

H. Ruffy Pál

urad. főtiszt.

Ára portomentes küldéssel **1 frt 10 kr.**

MARSCHALL A.

kocsi-, hajtó-, lovagló- és istállószergyár, gőzfűrésze és fahajlító telepe

Pozsonyban, III., Grössling-utca 16. sz.

Ajánlja:

landauer broom, félfedeles, nyitott vadászocsijait és hintóit, igen könnyű és elegáns kivitelben és a legkülönfélébb alakokban.

5 elsőrangú éremmel kitüntetve.

Tiszti és polgári lovagló eszközök!

Géphajtósíjak. Lószerszámok, uri fogatok és gazdasági lovak részére.

Mintaraktár a kereskedelmi muzeum állandó kiállításában Budapesten, Városliget.

KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

„Patria” irodalmi és nyomdai részvénytársaság nyomása Budapest. (Köztelek).